

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 8/331 | GODINA XXXII | CIJENA 8 KN

KOLOVOZ 2013.

**MIROSLAV BULEŠIĆ,
SVEĆENIK I MUČENIK**

BEATIFIKACIJA MIROSLAVA BULEŠIĆA

PULA, 18. 8. 2013.

Poštovani čitatelji,

mjesec kolovoza svake godine veseli najvećim Marijinim blagdanom – Uznesenjem Blažene Djevice Marije. I bez obzira na ljetne prilike i neprilike, taj blagdan okuplja mnoštvo vjernika, ne samo u poznata marijanska svetišta, već i u sve naše crkve, i to s pravom jer ovaj blagdan usmjeruje našu pozornost na vrednotu najjednostavnijeg i najobičnijeg ljudskog života.

Svojim je životom, žene i majke, Marija zaslužila uznesenje. Njezina životna zadaća bila je stvoriti dom, obitelj Sinu Božjemu. Ona je to živjela s dubokom vjerom i pouzdanjem u Boga. Ona je to živjela surađujući s Bogom, vjerujući i u najtežim trenucima obećanjima koja su joj dana.

Stoga nas upravo ta spoznaja u ove ljetne dane ohrabruje da Bog vidi sve naše životne muke i brige, da vidi i naša dobra nastojanja i plemenita djela i onda kada mi to jedni kod drugih ne vidimo.

Cijenjeni čitatelji Ladonje, nadam se da će ovaj broj našega lista izići neposredno pred obilježavanje mučeničke smrti sluge Božjeg Miroslava Bulešića u Svetvinčentu i Lanišću. Naša je mjesna Crkva i prijašnjih godina, od kada je to moguće, nastojala dostoјno

obilježiti 24. kolovoza, dan smrti Miroslava Bulešića. Ipak vjerujem da ćemo ove godine taj događaj raznim duhovnim sadržajima još bolje obilježiti i to ne samo jer očekujemo proglašenje blaženim služe Božjeg Miroslava Bulešića 28. rujna, već i zato jer želimo učiniti sve da duh mladoga svećenika i danas progovori svojim primjerom i značajem.

I danas, 66 godina od tog događaja, vjerujem da baš nitko ne može ostati ravnodušnim. S jedne nas strane žalosti spoznaja kamo sve može dovesti ljudska mržnja i zloba i što su sve sposobni učiniti ideološki zasljepljeni stavovi kod onih koji ih opslužuju. S druge strane imamo pred sobom hrabrog mladoga svećenika koji je za kršćanske vrijednosti bio spremjan i umrijeti. Dobro se u tim trenucima sjetiti rimskoga satnika koji je u trenutku Isusove smrti na križu rekao: „Zaista ovaj čovjek bijaše Sin Božji.“ U trenucima Isusove muke nije bilo ni mržnje ni želje za osvetom već vapaj: „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!“

Možda je takav način umiranja bio nadahnuc̄e rimskome satniku da u trenucima naizgled najvećeg poniženja u Isusu prepozna Boga. Ni u posljednjim danim Bulešićeva života nećemo naći mržnje ni

VILIM GRBAC

želje za osvetom prema neprijateljima vjere i Crkve, ali ćemo naći dosljedan stav i duboko pouzdanje u Boga. Svojim stavom Miroslav Bulešić ne odstupa od svojih uvjerenja, pa ni onda kada mu je život u opasnosti. Zar to nije velik primjer svima nama? I koliko nam god bilo teško razumjeti, poruka je jasna: mržnju nikada nećemo pobijediti mržnjom. Zlo nećemo syladati drugim zlom. To je moguće pobijediti samo oprostom. Nadam se da ćemo sudjelovanjem u obilježavanju mučeničke smrti Miroslava Bulešića i u Svetvinčentu i u Lanišću steći novu snagu za svagdašnji život, kako bismo ga oplemenili s malo više dobrote, strpljivosti i razumijevanja za druge. To je zalog Isusove smrti, to je primjer mnogih svećaca i mučenika, to je neprocjenjiva ostavština svećenika Miroslava Bulešića. Vjerujem da će nam u tom promišljanju i doživljavanju predstojećih događaja pomoći i stranice Ladonje.

MISA ZA DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI I DAN hrvatskih branitelja

KNIN Na proslavi Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i Dana Vojne biskupije, u ponедjeljak 5. kolovoza u kninskoj crkvi Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta svečanu misu predvodio je apostolski nuncij u Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico zajedno s vojnim biskupom Jurjem Jezerincem, provincijalom splitske provincije fra Joškom Kodžomanom, kninskim gvardijanom fra Markom Duranom, vojnim i policijskim kapelanima i drugim svećenicima. Među brojnim vjernicima i braniteljima na misi su sudjelovali hrvatski generali Ante Gotovina, Mladen Markač i Ivan Čermak. Od predstavnika državnih vlasti bili su nazočni predsjednik Hrvatskoga sabora Josip Leko, ministar branitelja Predrag Matić, predstavnici lokalnih vlasti i časnici Hrvatske vojske.

„Drago mi je, što u svojstvu Papina predstavnika, mogu sudjelovati na svečanoj proslavi Dana pobjede koji je ujedno Dan domovinske zahvalnosti te Dan branitelja, kao i Dan zaštitnice Vojnog ordinarijata“ - započeo je prigodno uvodno slovo nuncij D'Errico i nastavio: »S dubokim osjećajima zahvalnosti mislim na 5. kolovoza 1995. godine kada su hrvatske oružane snage i policija hrabro i s domoljubnim zanosom izvojevale pobjedu, koja je odigrala važnu ulogu u izgradnji Hrvatske kao neovisne države.“

U propovijedi je vojni biskup Jezerinac uz ostalo istaknuo: »Danas slavimo Dan pobjede, Dan Domovinske zahvalnosti, Dan branitelja i zaštitnicu Vojnog ordinarijata Blaženu Djericu Mariju - Gospu Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta. Četiri događaja, četiri svetinje, četiri sadržaja od presudne važnosti za ovu zemlju. Svi su oni tako povezani da jedan drugog rađa i opravdava.«

Danas jako molimo Boga da sve razine hrvatskog društva spoznaju svoje mogućnosti i ulože svoj trud da se u novoj situaciji otvore novi putovi za hrvatsko društvo, a posebno za one najmanje među nama. Neka poraste svijest o ljudskim pravima i slobodama. Neka poraste odgovornost za sve i za pojedinca. Neka u vojsci i policiji, a to je crkva Vojnog ordinarijata, vladaju osjećaji poštivanja različitosti, međusobne solidarnosti i zajedništva. Neka Bog udjeli svima ono svjetlo kojim ćemo vidjeti dobro drugih i pomoći da se ono i dogodi.« (GK/L)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Ana Cvitan, Vilim Grbac, Ilijica Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

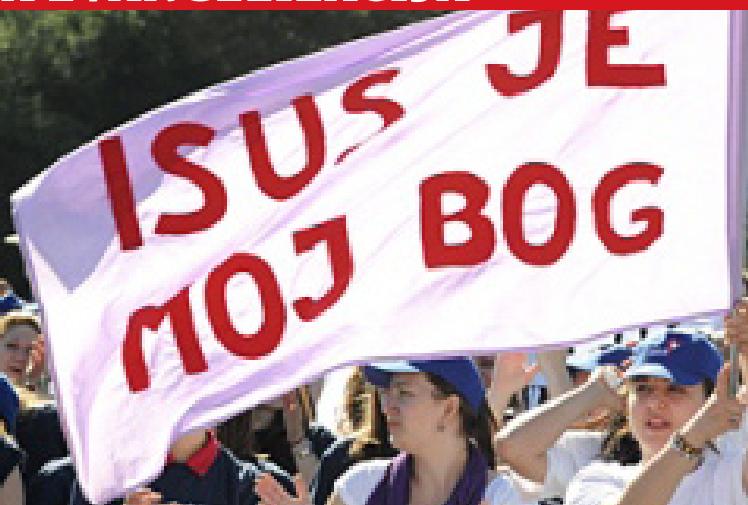
IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovница: Motiv iz Lanišća (foto: G. Abrami)

FORUM MLADIH KATOLIKA HRVATSKE

Biti autentičan u onome što radiš, imati otvoreno srce za potrebe drugog čovjeka, ali i za njegove talente i sposobnosti kako bi mladi mogli motivirati jedni druge za stvaranje pozitivnih promjena u svojim sredinama kao i čitavom društvu.

DUBROVNIK U nedjelju 11. kolovoza završen je Forum +, drugi Forum mladih katolika Hrvatske, koji se ove godine održao u Dubrovniku. U organizaciji civilnih udruga Skac St iz Splita i Skac Palma iz Zagreba s namjerm umrežavanja, inicijative, edukacije i informacije, Forum + okupio je 50 mladih intelektualaca iz svih područja društvene stvarnosti, a koji su u raznim organiza-

cijama izrazito aktivni u društvu. Tematski određen u tri cjeline: upoznavanje specifičnog položaja mladih u društvu, ukazivanje na mogućnost i potrebu aktivacije mladih u svim segmentima društva te upoznavanje suvremenog jezika društvene uključenosti, Forum je nudio niz izazovnih tema: "New evangelization: its nature, its challenges", "Mediji u Hrvatskoj", "Inicijativa U ime obitelji", "Teorije i tehnike fotografije", "Catholic Voices", "Izrada strategije i planiranje projekta", "Manif Pour Tous", "Božji poziv na vodstvo" te "Čovjek kao srce projekta" nazivi su predavanja koja je Forum ponudio svojim sudionicima. Nakon izlaganja održani su forumi – vođene rasprave uz rad u skupinama. Rodrigo Guerra Lopez, Ivica Šola, Željka Markić, Lino Zonjić, Hrvoje Katusić, James Newman, Ivana Marić, Frigide Barjot, Clement Boriolio, Domagoj Matošević, Ivan Mandurić, Ante Vučković, Arek Krasicki i Marin Lučić, predavači i voditelji duhovnih programa, mlađe su potaknuli na zajedničko promišljanje o stanju u našem društvu, potrebama te mogućnostima

iznalaženja zajedničkih rješenja kao odgovor na potrebe kroz razmišljanje o pokretanju različitih inicijativa i projekata.

Forum + završen je zaključnim forumom mladih u kojem su sudionici skupili sveukupne dojmove proteklog tjedna u raspravi o potrebama mladih u društvu te onome što oni mogu po tom pitanju napraviti. Biti autentičan u onome što radiš, imati otvoreno srce za potrebe drugog čovjeka, ali i za njegove talente i sposobnosti kako bi mladi mogli motivirati jedni druge za stvaranje pozitivnih promjena u svojim sredinama kao i čitavom društvu, bila je poruka i zaključak završnog foruma. Forum mladih katolika i ove je godine ostvario edukaciju, informaciju, umrežavanje i inicijativu svojih sudionika koji su se u prijateljskom ozračju rastali puni novih ideja za međusobnu suradnju.

(IKA/L)

Marijina nebeska slava

 NIKOLA MLADINEO

Usredini mjeseca kolovoza dolazi nam svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije. U Novom zavjetu ne nalazimo ništa o posljednjim danima Marijina zemaljskog života, no crkvena je predaja od samih početaka častila spomen njezina prijelaza u nebeski život.

Tijekom Kalcedonskog koncila 451. godine carica Pulherija raspitivala se o mjestu Marijine smrti: Jeruzalemu ili Efezu? Tada je jeruzalemski patrijarh Juvenal iznio drevnu predaju o Marijinoj smrti u Jeruzalemu sadržanoj u apokrifu nazvanom "Usnuće Blažene Djevice Marije". Predaja sadržana u ovom apokrifnom djelu seže na same početke Crkve Majke u Jeruzalemu. Pripovijeda kako je Blažena Djevica Marija umrla okružena apostolima u Cenakulu (Dvorani Posljednje večere) i kako je bila prenesena u dolinu Cedrona te položena u grob. Nakon tri dana stiže sa zakašnjenjem apostol Toma te izrazi želju da vidi njeno tijelo. Budući da je grob bio otvoren, apostoli nađoše samo povoje te im se ukaže anđeo koji im posvjedoči o Marijinu uznesenju i velikoj proslavi koju je primila na nebu. Arheološka istraživanja u Crkvi Marijina groba u dolini Cedrona,

nedaleko Getsemanija, potvrdila su da se radi o grobnici iz prvog stoljeća koja je već u IV. stoljeću bila pretvorena u crkvu. Vrlo je vjerojatno da se radilo o obiteljskoj grobniči Markove obitelji u čijoj se kući sastajala Apostolska Crkva (usp. Dj 12,12). Radilo se o bogatoj jeruzalemskoj obitelji koja je vjerojatno imala i cijeli posjed u dolini Cedrona koji je uključivao i Getsemanski vrt. Mladić koji za vrijeme Isusova uhićenja bježi potpuno gol po većini tumača upravo je sam Marko (usp. Mk 14,51). On je vjerojatno čuvao spremišta maslinova ulja i tjeske koji su se tamo nalazili. Ostaci se takva "postrojenja" i danas mogu vidjeti u Špilji Isusova uhićenja pokraj Bazilike Getsemanija.

Moglo bi se činiti čudnim da se u Jeruzalemu spominje Marijina smrt i časti njezin grob budući da dogma o njezinu uznesenju govori kako je dušom i tijelom uznesena na nebo. No time se ne poriče Marijina naravna smrt. Naprotiv, posljednji su pape u svojim homilijama na svetkovinu Uznesenja često isticali kako je ispravno tvrditi da je Blažena Djevica Marija umrla kao i svaki drugi čovjek. Ona je, naime, kao vjerna naslijedovateljica svog Sina, njega potpuno i u svemu vjerno slijedila. Kao što ga je

slijedila u muci i raspeću, tako je i ona iskusila smrt i polaganje u grob da bi nakon tri dana i njezino tijelo uskrslo i uzašlo na nebo. Marija je tako prva iskusila uskrsnuće tijela koje čeka sve ljude na kraju vremena. Ona je prvina otkupljenog čovječanstva i slika proslavljene nebeske Crkve. Zato Crkva 22. kolovoza, sedam dana nakon Uznesenja, slavi spomen Blažene Djevice Marije Kraljice.

Nije slučajno ni to da svetkovini Uznesenja prethodi blagdan Preobraženja koji se slavi 6. kolovoza. Kristova slava uzdignuće je naše ljudske naravi kojoj bivaju vraćeni prvotni mimonaravni darovi koje su Adam i Eva izgubili pošto su sagriješili. Zbog grijeha je, naime, naše "golo" tijelo postalo podložno smrti i raspadljivosti dok je na početku bilo "zaodjenuto" besmrtnom slavom. Mi sada kao hodočasnici "u ovome zemaljskom šatoru – to jest u našem tijelu – stenjemo i čeznemo da se povrh njega zaodjenemo svojim nebeskim obitavalištem" (2Kor 5,2), no imamo sigurnu nadu na nebu dok promatramo Isusa i Mariju u slavi svojih preobraženih tijela. Zato se puni pouzdanja obraćamo Blaženoj Djevici da "moli za nas grešnike sada i na času smrti naše".

Miroslav Bulešić

ispravljanje nepravde

 JOSIP GRBAC

Povijest ljudska puna je nepravdi koje nikada nisu ispravljene. Rijetki su slučajevi kada se ljudima pruža jedinstvena prilika ispraviti dugovječne nepravde. Još su rjeđe prilike kada se nepravde mogu ispraviti još za života onih koji su nepravdu godinama trpjeli. Najčešće se događa da, ili nikome nije stalo do ispravljanja nepravdi, ili je nepravde nemoguće ispraviti, ili, što je najgora varijanta, sve pada u povjesni zaborav, i učinjena nepravda i oni koji su nepravdu trpjeli. Nekakva „posthumna“ priznanja samo su pokušaj pranja savjesti, ali nisu sposobna ispraviti nepravdu. Mi smo ona generacija koja ima povjesnu priliku ispraviti nepravde koje su godinama mnogi nedužni morali podnosići. Radi se o nepravdama u svezi sa slučajem mučeništva Miroslava Bulešića, konkretnije, sa svim onim što se tada događalo u Lanišću, mjestu mučeništva.

Desetljeća prisilne šutnje

Tijekom mnogih desetljeća ljudi su bili prisiljeni šutjeti o događajima u Lanišću. S obzirom da je ondašnja vlast stajala iza ovog zločina, bilo je relativno lako, u diktatorskoj atmosferi, zastrašiti ljudi, prisiliti ih na šutnju pod prijetnjom kazne. Objektivna istina o svemu što se događalo tinjala je samo u dušama sudionika, bez ikakve mogućnosti da izbjegne na vidjelo. Kako li je župnik Stjepan Ček, koji je godinama čamio u tamnici pod lažnom optužbom da je izazvao zločin, bolno osjećao nepravdu? Kako je bilo strašno onim ljudima koji su, pod cijenu života, branili nasilnicima ulaz u crkvu, a kasnije dobili veće kazne od počinitelja zločina? Kako je svima njima bilo teško podnositи pomisao da su baš oni krivi za učinjeni zločin, da tako razmišljaju

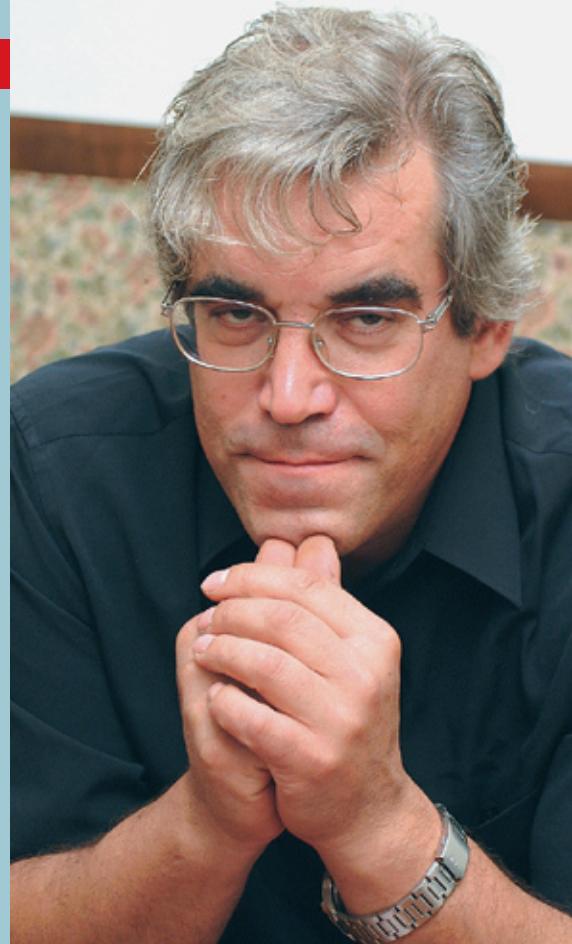
mnogi ljudi u Istri još godinama nakon tog događaja, pod utjecajem ondašnjih režimskih medija?

Kada povjesna istina?

Nepravedne optužbe s montiranog sudskog postupka pogodile su nevine ljude i uglavnom opravdale počinitelje zločina. To je povjesna istina koja se može dokazati ne samo raznim pisanim dokumentima nego i svjedočenjima izravnih sudionika. Jasno, u dane koji nam predstoje do beatifikacije, najvažnije je na vidjelo iznijeti duhovni lik Bulešića. Važno je da mnogi ljudi u Istri i Hrvatskoj živo osjete prisustvo takvog velikana u svojoj sredini. Najbitnije je ugledati se na lik ovog mladog svećenika i tako produbiti svoju vjeru i učvrstiti dosljednost vlastitim idealima i principima. No, dugoročnije gledano, bilo bi idealno kada bismo u godinama koje slijede, sustavno i znanstveno mogli iznijeti na vidjelo povjesnu istinu o svemu što se događalo, bez „zle krvi“ s bilo koje strane. Jesmo li na to spremni? Jesu li na to spremni i oni koji još uvijek brane ono što je nebranjivo, ono što se sugeriralo desetljećima prisilne šutnje?

Hrabrost za prihvatanje objektivne istine

Nije posve slučajno da je cijela beatifikacija Bulešića stavljena pod okrilje njegovih riječi: „Moja je osveta oprost!“ Naime, povjesne se nepravde ne ispravljaju samo tako što će se pronaći krivci za zločin, od kojih su mnogi prešli na drugi svijet. Još se manje ispravljaju tako što će se krivci „posthumno“ kažnjavati, kao što nitko od nepravedno osuđenih ili prisiljenih na šutnju ne očekuje nekakvo priznanje, ponajmanje ono „posthumno“. No, svatko

pametan trebao bi shvatiti kako je danas absurdno zastupati stavove koji su sustavno, tijekom desetljeća, bili nametnuti od strane ondašnjeg režima. Pogotovo kada je jasno da im je jedini cilj bio prikrivanje onoga što se tada objektivno dogodilo. Sada se traži hrabrost za sučeljavanje s objektivnom istinom i, što je još važnije, za njezino prihvatanje. Sve je ostalo pusta demagogija.

Rehabilitacija prisiljenih na šutnju

Beatifikacija sluge Božjega Miroslava Bulešića ima mnogo aspekata. Jedan je od važnijih i rehabilitacija svih nevino osuđenih, svih onih koji su pokušali sprječiti zločin, svih onih koji su o sve-mu bili prisiljeni šutjeti. Lik je Miroslava Bulešića još za života, a posebice nakon mučeništva, uvijek bio izazovan i poučan. Ako ne želimo (p)ostati ideologizirano društvo, važno je naučiti poštivati drugoga kada zastupa vlastite stavove i svoja načela, pa makar se mi s tim načelima ne slagali. Ako se ne želimo umrvati u poplavama demagogija i ostati u ropotarnici povijesti, još je važnije htjeti suočiti se s povijesnom i objektivnom istinom, ma koliko za nekoga bila neugodna. Svako je sučeljavanje s istinom bolno, ali je uvijek ozdravljajuće, za sve sudionike. Barem smo to sví mi, iz naše novije povijesti, morali naučiti. Ljudi koji su desetljećima trpjeli nepravdu, to zasluzuju. To bi svakako bio jedan od najvrjednijih plodova beatifikacije koja nam predstoji.

Rim u Pazinu

PAZIN I ove je godine tradicionalno proslavljen blagdan Gospe od Anđela koji se slavi 2. kolovoza, u Pazinu poznatiji kao Rim. Franjevački je samostanski vrt bio ispunjen hodočasnicima iz svih krajeva Istre. Uz mnoge svećenike koncelebriranu sv. misu predvodio je mons. Ivan Milovan biskup porečko-pulski u miru koji je naglasio: *U ovom svijetu, obilježenom*

materijalizmom i moralnom popustljivošću, nije lako i dosljedno živjeti vjeru. Danas živjeti kao kršćanin znači živjeti protiv struje modernog mentaliteta, a to mogu samo oni koji odlučno žive vjeru a velikim žarom i pouzdanjem u Boga. Takav je bio i Miroslav Bulešić koji će uskoro biti uzdignut među blaženike, čemu se istinski radujemo. (L.)

Zlatni pir u Balama

Usubotu 3. kolovoza, Mario i Ema Obrovaz, r. Peteh, u župnoj crkvi Pohođenja Marijina u Balama proslavili su zlatnu obljetnicu života u dvoje, 50 godina braka. Pred prijateljima i rodbinom obnovili su svoja obećanja zahvalivši Bogu na daru ljubavi koja je od tada prožimala njihove živote. Rođeni oboje kao ratna djeca u različitim krajevima Istre (Bale i Dončići, Žminj), i jedan i drugi rano ostaju bez nekog roditelja i na nevjerojatan su način spojeni, gotovo rukom providnosti. Naoko slučajni susret vodi ih prepoznavanju koje će obilježiti čitav njihov život. Tijekom teških poratnih godina i odlaska u Italiju jednoga za drugim, odlučili su već vrlo mladi prepoznatu ljubav okrunuti sakramentom ženidbe 4. kolovoza 1963. u Torinu. Od tada sve lijepe i teške trenutke prolaze zajedno, ispunjeni međusobnom ljubavlju, tražeći zajedno utjehu i snagu u sakramentima i angažiranim kršćanskim životima, od Torina, Trsta do Bala. Posebno gajeći pobožnost prema Mariji, kako cijelog života, tako su i u ovom slavlju svoj život i dalje stavili pod Marijinu majčinsku zaštitu. Ovakva su slavlja, svi smo tome svjedoci, uvijek poseban dah nježnosti dok gledamo zrele ljude koji su u 50 godina zajedničkog rasta i svakidašnjeg upoznavanja i dalje povezani i tako snažno srasli jedno s drugim. Bog je onaj koji je u njima njihovim rođenjem započeo dobro djelo i nastavlja ga u njima iz dana u dan dovršavati. Neka sve naše obitelji, sve supružnike dragi Bog čuva u vjernosti i ljubavi koju god daobljetnicu slave, da bi sv Mogli rasti prema ovakovom zlatnom slavlju. (D.Z.)

Hodočašće ministranata

LABIN U pondjeljak 1.7. 2013. ministrianti i ministrantice župa Gornjeg i Donjeg Labina (njih 32), uz pratnju vlc. Blaža Bošnjakovića, katehistice Adrijane Licul i zauzete laikinje Olgice Škopac, poduzeli su hodočašće do ruševina crkvice sv. Hadrijana, na tzv. trim stazi od Labina do Rapca. Putem su se zaustavili kod malog izvora žive vode, gdje im je gospođa Olgica približila Isusov susret sa Samartankom na Jakovljevu zdencu, tumačeći značenje vode za čovjekov fizički, duhovni i društveni život. Poslije su pratili tok vode, koja je bivala sve veća i pretvorila se u potok koji otječe u rabačko more. Na povratku su slijedili pizza i osvježavajuće piće za sve, za što se pobrinuo župnik Gornjeg Labina preč. Milivoj Koren. (BiB)

Župniku priznanje Grada Vodnjan

Grad Vodnjan slavi Dan Grada na blagdan sv. Lovre 10. kolovoza jer je Svetac jedan od suzaštitnika Vodnjan. Uz bogati dvodnevni program, u 9,30 bila je svećana misa na kojoj je župnik govorio kako živjeti zdravim životom i očuvati se od depresije. Nakon mise bila je svećana sjednica Grada na kojoj je uz mnoge uzvanike bio i istarski župan Valter Flego. Na sjednici je župniku Marijanu Jeleniću dodijeljeno priznanje za 2013. godinu.

U obrazloženju je navedeno: "Župnik Marijan Jelenić služuje u vodnjanskoj župi od 1972. kada je došao u Vodnjan za kapelana te ostao upraviteljem župe do danas, gdje navršava više od 50 godina svećeništva. Dana 3. srpnja 2004. imenovan je pulskim kanonikom. Posvetio se valoriziranju i zaštiti crkvenih dobara, od obnove župne crkve i mnogobrojnih crkvica na Vodnjanštini, osnivanju Zbirke sakralne umjetnosti, očuvanju relikvija kao i neraspadnutih svetih tijela preseljenjem u mikroklimatske komore.

Župnik Marijan Jelenić od 1972. godine aktivan je tajnik Odbora Hrvatske

biskupske konferencije za pastoral turizma, upravo zbog njegova zalaganja u promicanju vjerskog turizma. Njegovim su zalaganjem crkva sv. Blaža i bazilika sv. Foške prepoznate kao izuzetni kulturnopovijesni spomenici te zbog toga postale posjećena hodočasnička odredišta.

Odlikovan je 1985. godine od strane Saveza društva konzervatora Jugoslavije zbog doprinosa u zaštiti kulturne baštine, a 1996. predsjednik Republike Hrvatske odlikovao ga je Redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića. Autor je više knjiga i novinskih članaka i suorganizator međunarodnih znanstvenih skupova na temu hodočasničkog turizma i sakralnih vrijednosti Vodnjanštine. Ove se godine istaknuo otvaranjem Katoličke Crkve prema Pravoslavnoj grčkoj Crkvi davanjem relikvija sv. Barbara patrijaršiji u Krfu čime je doprinio prepoznavanju Vodnjanu u svijetu. Nagrada Grada Vodnjanu dodjeljuje se župniku Marijanu Jeleniću iz Vodnjanu za svećenički rad u župi Vodnjan i zbog iznimnog doprinosa u očuvanju sakralne i kulturne baštine Vodnjanštine." (L)

Na slici: Nagradu uručuju predsjednik Gradskog vijeća Corrado Ghiraldo i gradonačelnik Klaudio Vitasović.

Svečanost u Radinima

RADINI Službu Euharistije na obljetnicu posvećenja izgrađene crkve Gospe Lurdske koje se dogodilo 22. srpnja 1929. godine u Radinima predvodio je porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan. Koncelebrirali su župnik Oprtlja i Zrenja Lino Rakar, Marcel Lakoseljac i župnik Brtonigle, Nove Vasi i Radina Željko Rajčić. Ispred crkve koju je mještanka Marina Pirovich ustrajnim marom i potporom dala izgraditi nakon Gospina ukazanja u snu iz 1922. godine unatoč otporu ondašnjeg župnika, okupilo se nekoliko stotina vjernika iz ovog dijela

Istre i Italije, negdašnjih mještana ovog kraja.

Za euharistijskog je slavlja donedavni pastir istarske Crkve naglasio snagu vjere po kojoj je nastalo i ovdašnje mjesno sakralno zdanje, po ugledu na ono u francuskom Lurdru.

Lijepo vas je vidjeti okupljene u takvom broju. Ljeto je u znaku mnogih aktivnosti u polju i ubiranju plodova vlastitog truda i Božjih darova, no istinski su vjernici uvijek znali ostavljati sve to i posvetiti se molitvi, odlasku u crkvu i tražiti zagovor mjesne zaštitnice. Riječ Božju treba uvijek imati u primisli i doživljavati je kao rođendansko ili imendansko slavlje. Znak je to pouzdanja u Boga i svu njegovu vojsku svetih. Život u zajednici poput ove nadahnjuje za životne kušnje i daje snagu za nove izazove. Ovdašnje je pučanstvo znalo trpljenjem i radnim navikama pronalaziti načina za prevladavanje svih teškoća, ne robujući materijalnom. Vjera je uz molitvu uvijek bila dio življenja onih koji ne zaboravljaju poštovati staru kršćansku izreku – zaustaviti se, stati, odmoriti i pomoliti se, duhovno se obnoviti. Imajmo na umu takav znak zahvale za životnu ravnotežu – moli i radi, u čemu je snaga i nadahnjuće onog što nam je baš nasušno potrebno – istaknuo je tijekom propovijedi mons. Ivan Milovan.

Tradicionalna procesijska povorka s kipom i zastavom Gospe Lurdske prošla je mjestom, da bi nakon euharistijske okrjepe mons. Ivan Milovan na mnoštvo okupljenih vjernika zazvao blagoslov Boga svemogućega i BDM Lurdske. Po 84. je put slavljen dan posvećenja crkve u Radinima, na već uobičajeno svečan način. Po završetku misnog slavlja mještani su biskupa Milovanu ugodno iznenadili prigodnim darovima. Okupljeni su se potom zadržali na domjenku uz slastice i piće koje su im priredili domaćini. (Mijat Gavran)

Proslava b sv. Magda

MUTVORAN Postoje razni pridjevi koji se daju pojedinim crkvama. Na blagdan svete Magdalene, patronne po kojoj župa Krnica i nosi ime, njezin župnik, vlč. Ivan Princ, zaželio je mnogobrojnom puku u crkvi svete Magdalene u Mutvoranu dobrodošlicu riječima: "Dobrodošli u crkvu u skelama!"

Istina, prostor svetišta i prednji zid bili su prekriveni skelama te je samo zahvaljujući upornosti žena, koje su htjele da se blagdan patrona proslavi u naslovnoj crkvi, bilo moguće slaviti ovu svetu misu. Bilo je povezanosti u tom njihovom čišćenju s Marijom Magdalrenom i onim drugim ženama koje su na uskrsno jutro također pozurile na grob. Koliko je bilo domaćih vjernika, toliko je bilo i turista, čak i iz Beča. U prvim redovima isticali su se mladi, njih desetak. Ostali su popunili sva mjesta u ovoj maloj crkvi. Zagledno sa župnikom, vlč. Ivanom Princem, svetu misu suslavili su vlč. Jeronim Jokić, župnik iz Marčane, i vlč. Jordan Rovis, župnik iz Žminja.

Čitanja koja prate blagdan svete Magdalene sadrže neke od najljepših tekstova Svetoga pisma. Iz Pjesme nad pjesmama u kojoj se očituje čežnja svakog živog bića za svojim Stvoriteljem: „Po ulicama i trgovima tražit će onoga koga ljubi duša moja.“ (Pj 3,1-4) Promjena koja se događa kada uspijemo pronaći to što smo tražili: „Staro uminu — novo gleasta.“ (2 Kor 5,14-17) I kada nas Bog prozove imenom, u taj uskrsni čas: „Kaže joj Isus: 'Marijo!' Ona se okrene te će mu hebrejski: 'Rabbuni!' — što znači: 'Učitelju!'“ (Iv 20,1-2.11-18)

U svojoj homiliji vlč. Ivan Princ komentirao je čitanja, ali je govorio i u kontekstu suvremenih događanja. Govorio je o sakramentalnom životu vjernika i što Euharistija znači za čovjeka koji traži Boga u ovom svijetu. Poput Marije Magdalene koja je prepoznala Učitelja kada joj je progovorio, tako i mladi koji tek trebaju prepoznati onog pravog Učitelja. Govoreći o duhovnoj ostavštini sluge Božjeg, uskoro blaženog don Mire Bulešića, naglasio je upravo tu njegovu posvećenost sakramentu Euharistije, molitvi pa čak i liturgiji Časova.

Riječu Božjom i homilijom Duh Sveti djeluje na svakoga vjernika, i to osobnom porukom. Stoga je meni posebno odzvanjala pozdravna poruka župnika i u

blagdana lene

tom sam kontekstu doživljavao navještaj Riječi Božje.

Crkva u skelama: koja se crkva nalazi u skelama? Ona koja se popravlja. "Franjo popravi moju Crkvu!" To su poznate riječi koje je sv. Franjo čuo s križa u crkvici sv. Damjana. To je poziv svima na obraćenje. Smatra se da je Marija ona žena iz Magdale koja je doživjela ono silno obraćenje kada je Isusu prala noge svojim suzama.

Crkva u skelama: koja se crkva nalazi u skelama? Ona koja se obnavlja i ponovno otkriva svoju nekadašnju ljepotu. Mutvoranska je crkva jedna od najljepših drevnih crkvica koja ovim rekonstrukcijama otkriva svoje pradavne korijene. Vraća nas na izvore kršćanstva kao da nas želi podsjetiti i potaknuti da ponovno i ponovno navještamo Radosnu vijest.

U jednom je svom govoru papa Franjo naglasio: "Izraz 'nova evangelizacija', osim toga, ističe sve jasniju svijest da se i u zemljama vrlo stare kršćanske tradicije pokazuje potrebnim novo navještanje Evanđelja, kako bi se dovelo do susreta s Kristom koji će uistinu promijeniti život, i koji neće biti površan, obilježen rutinom."

Da je tome tako, i u Mutvoranu govorи činjenica kako je pred nekoliko godina obnovljen običaj da iz Marčane na prvi dan Uskrsa pohode mutvoransku crkvu sv. Magdalene, baš poput Marije Magdalene i drugih žena koje su pohodile Isusov grob.

Samo ćemo tako otkriti Isusa Uskrsloga! O tome je govorio župnik Ivan Princ. (Krešo Bello)

Proslava Gospe Snježne

MATERADA Tradicionalna blagdanska svečanost u čast Gospe Snježne privukla je i ovom prilikom mnoštvo vjernika ove župne zajednice. Vjernici Materaštine, uz one iz okruženja te brojne goste iz Italije i Slovenije koji su poodavno iselili u te susjedne zemlje iz ovih krajeva, okupili su se na blagdanskom slavlju pučke zaštitnice. Obilježavanje ovoljetnog blagdana BDM od Snijega bilo je u znaku blagoslova obnovljenog zvonika i triju novih zvona. Svečanom misnom slavlju petog prethodila je trodnevni posvećena Gospo Snježnoj koju je vodio mjesni župnik fra Mirko Vuksić. Duhovno okrijepljeni mještani pohrili su u crkvu na svečanu službu Euharistije koju je slavio vlc. Alojzije Baf, župnik Materade iz razdoblja od 1968. do 1979. godine. U koncelebriranoj misi sudjelovali su umaški župnik Rudi Koraca, fra Andrea Murhabale iz Konga, novigradski đakon Ivan Kisegi i župnik Materade, Petrovije i Kršeta fra Mirko Vuksić. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali vjernici, isto kao i župni zbor čije su pjevane riječi odzvanjale sakralnim zdanjem. To je zdanje bilo ne samo ispunjeno do posljednjeg mesta nego je velik broj vjernika euharistijsku službu pratilo ispred crkve. Dijelim vašu sreću i zadovoljstvo ovim blagdanskim događajem, neizbjješno se prisjećajući upečatljivih

dana i godina koje sam proveo u ovoj župi. Kojom se duhovnošću i pouzdanjem u Riječ Božju ovdje slavi Gospa Snježna, najbolje pokazuje i današnja slika njene žive Crkve koju vi činite i svjedočite svojom vjerom. Ostati u čvrstoj vezi s našom zagovornicom Gospom od Snijega kao i dosadašnje generacije, to je poruka dana. S razlogom se veselim obnovi zvonika koji je bio i ostaje simbol Materaštine te novim zvonima koja su glas Božji i neka nas uvijek iznova potiču na suživot s našim Stvoriteljem. Na sve vas koji ste s takvim žarom stigli sa svih strana u svoju Materadu kako biste se preporučili Gospo Snježnoj, zazivam blagoslov Boga svemogućega, jednakog kao i na obnovljeni zvonik i zvona – u riječima homilije naglasio je vlc. Alojzije Baf.

Snažnim pljeskom popraćeno je izrečeno negdašnjeg svećenika Materade, a zahvalu mu je kao i svim koncebrantima izrekao i mjesni župnik. Zahvalio je župljanima na velikoj pomoći i sudjelovanju u spomenutim akcijama, te Gradu Umagu koji je dao značajan obol u realizaciji spomenutih projekata, te novoasfaltiranoj cesti do crkve Gospe Snježne.

Svi su se sudionici ove svečanosti nakon misnog slavlja zadržali na prigodnom domjenku na kojem su ih mještani počastili pićem i slasticama. (M. Gavran)

Hrvatska u EU - dosanjani san ili nova zamka

Na svaki je način bilo svečano i veličanstveno i u našoj metropoli u Zagrebu – na Trgu bana Jelačića, a i po drugim gradovima naše domovine, tako i na Torionu u Gornjem Labinu.

Fešta je bila i prošla, čak možda i rastrošna (mislimo na onu u Zagrebu) za naše skromne krizne prilike. Sve je to započelo već uoči 1. srpnja pa duboko u noć, kao u nekom bdijenju, gdje se željelo dočekati ponoć. Novi nam se dan možda može učiniti sličnim prošlim danima dok još nismo bili u EU.

Međutim, dogodilo se nešto doista **povijesno**, s dalekosežnim perspektivama, odnosno posljedicama. Zanimljivo je pitanje kako ljudi, običan svijet, na to reagira? A ja sam si sam često puta postavljao pitanje: zašto je naša Crkva toliko sklona europskim integracijama? Vjerujem da ču ovim promišljanjem uspjeti sve to pokazati cijenjenim čitateljima. Osnovno je pitanje i princip ulazimo li u EU po principu fuzije, da se tamo izgubimo, jednostavno pomiješamo s drugima i nestanemo ili po principu integracije kao punopravan subjekt s ostalim slobodnim narodima, slobodne Europe. Ima i onih koji su u svojoj povijesti za prvu, negativnu alternativu. To su svi oni kojima nije stalo do slobodne i samostalne hrvatske države, kao onaj lik iz književnosti koji nije znao što bi sa svojom slobodom pa ju je poklonio drugima, čemu ima sklonih i naših ljudi i javnih djelatnika.

U nekoliko koraka želim predstaviti i valorizirati drugu alternativu – integraciju, i s društvenog i s vjerničkog gledišta.

Malo povijesti

Mi znamo da u kontekstu zemljopisa pripadamo Europi, i to odavno. Znamo i za povijesne podatke odnosa između hrvatskih vladara i rimskih papa koji nas smještaju u zajednicu naroda Europe. Mi smo se toj Europi priključili prije više od 13 stoljeća, krštenjem i raznim političkim savezima, od onoga vremena kada je hrvatski knez sklopio ugovor s papom o nenapadanju drugih izvan hrvatskih granica. Tu valja spomenuti kneza Branimira za vrijeme kojega pa-

pinstvo prima Hrvatsku u srednjovjekovnu zajednicu naroda. To je bilo potvrđeno za vrijeme Zvonimira kada mu je papa Grigor VII. poslao kraljevsku krunu.

I ne samo to, mi smo u povijesti mnogo i dali za Europu. Na ovim našim prostorima zaustavljenja je agresija na europsko zajedništvo naroda, od strane Turaka, a za to su najveću cijenu platili Hrvati. Ovdje je obranjena Europa, a mi smo nazvani predviđe kršćanstva.

Zato su pravo govorili oni koji su rekli da se vraćamo doma te nam izrazili dobrodošlicu i srdačno nam čestitali.

Težak put povratka?

Doista, ni jedna novija članica EU nije prošla tako rigorozan i težak put ulaska u punopravno članstvo EU. Prošli smo kroz zahtjevno desetljeće da bismo 30. lipnja svečano slavili. Povijest svjedoči da smo već puno dali Europsi, ostajući na njenu braniku od strane navale Turaka. I u najnovije vrijeme plaćali smo ozbiljne cijene za povratak u europsko zajedništvo naroda – EU. To je neosporna činjenica. No, važno je zadržati svoj identitet, ne predati se beperspektivnosti fuzije i nestajanja.

Svijet je organiziran ne samo u države nego i u zajedništvo više država, a tu pripadamo i mi sada kao 28. članica EU.

Naše mogućnosti ili što primamo od EU?

Naravno da bi samo materijalno gledanje na korist iz europskih fondova bilo jednostrano i površno. EU je dobar pravnodruštveni okvir za demokratski napredak naroda, a naravno i za ekonomsku stabilnost.

Pioniri toga projekta bili su veliki ljudi i kršćani prozeti idejom mira, polovicom prošlog stoljeća (Adenauer, Schuman, De Gaspari). Organizirajući EU išli su za tim da se stvori okvir za međusobnu suradnju i mir među narodima. EU je stvorila bogatu pravnu stećevinu za poštivanje čovjeka kao osobnog i društvenog bića i za napredak naroda. Istina da se u sadašnje vrijeme EU našla u iskušenjima i gospodarskim krizama, no te su krize znak dublje unutarnje i

duhovne krize i stava prema vrednotama i vlastitim korijenima, koji su ovdje nezamislivi bez Boga i kršćanskih korijena. Ako stablo dopušta da mu se sasuše korijeni, i samo je u opasnosti da bude znak kraja jedne civilizacije. Tu je bit krize staroga kontinenta. Povratak kršćanskim i evanđeoskim korijenima dat će novu dušu Evropi i ona ima nade.

Zato je ulazak u punopravno članstvo EU nemala nada i za Lijepu Našu.

No, tu neće mnogo učiniti razne strukture, koje istina treba uvažavati, već mi kao čestiti, pošteni i radišni ljudi i građani. Svoje probleme najprije trebamo rješavati sami, a Europa postavlja prokušane okvire da nam pomogne. Prva je i osnovna stvar za naš narod da se ne dijelimo, da imamo vlast koja je zauzeta za opće dobro, za nacionalne strateške interese, za naš subjektivitet i ponos, jednostavno rečeno, Europa će nam pomoći ukoliko i mi budemo znali *tko smo i što hoćemo*.

Vjernički pogledi i perspektive

Sigurno ne smijemo zanemariti i materijalne mogućnosti koje nam pruža zajednica europskih naroda. Kaže stara mudrost *da za bit, treba se rodit, a za imat, treba znati bit gospodar*. U tom smislu mi koji smo u ozbiljnoj materijalnoj krizi trebamo „skupiti glave“ i naći pravi put izlaska i ekonomske stabilnosti. Naši iseljenici diljem svijeta prepoznatljivi su kao pametni, radišni i napredni. Zato treba i doma skupiti svu pamet i iskrenu dobru volju za izlazak iz krize. Nije dosta samo trgovina već znanje, inovacije i pošten rad, i tu je izlaz. I s te nam je strane EU velika nada. Zašto je EU privlačna za kršćane? Zato jer nas u Hrvatskoj ima najviše kršćana katolika. Zato jer kao kršćani izrastamo iz kršćanskih korijena. Zato jer europski povezani možemo dati svoj lijep doprinos da Europa ponovno otkrije svoju dušu i da otkrije viziju nove Europe. (M. Koren, *Vjernički kutak za Labinštinu, srpanj 2013. g.*)

Ugodno i korisno

LABINSKI DEKANAT Ljetni patron župa, u srpnju mjesecu, u Labinskem dekanatu – Sv. Jakov i Sv. Joakim i Ana, bili su u znaku raspoloženog don Vinka Puljića koji je dio svojeg godišnjeg odmora odlučio provesti u posjeti stariim prijateljima (klericima i laicima) pa je tako zamoljen da predvodi i propovijeda na rečenim misnim slavlјima. U Kršanu je pohvalio iznimno dobru suradnju društvenih vlasti te čestitao 20. obljetnicu Općini Kršan. Poručio je da molitva mora dati rezultata izvan crkve ako je ispravna, inače je sumnljivo što je čovjek unutra radio. (BiB)

Svetkovina Presvetog Srca Isusova

MARCILNICA U petak 7. 6. 2013. svečano je proslavljena svetkovina Presvetog Srca Isusova na Marcilnici (3. župa Grada Labina). Okupilo se stotinjak vјernika, što domaćina, što iz drugih dviju labinskih župa i iz okolice. Slavlje je bilo vani, u dvorištu. Raspoloženje je bilo na razini svetišta. Misio je župnik Blaž Bošnjaković. Pjevao je udruženi zbor župe Majke Božje Fatimske i domaćih pjevača. Nakraju su se svi počastili kolačima i pićem što su ih donijele domaćice. (BiB)

Zlatomisnik Atilije Nefat

PRIPREMILI Ž. MRAK I G. KRIZMAN

Svećenik Nefat rođen je u Jurešima 31. siječnja 1937. u obitelji Franje i Franice r. Belac kao najmlađe dijete od njegovih šestero braće i sestara. Godine 1949. ulazi u pazinsko sjemenište, a u Pazinu je završio i Visoku teološku školu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1963., a mladu misu slavio je 28. srpnja iste godine u rodnoj župi.

Prva mu je župnička služba bila u Zrenju, uz pastoralno pomaganje u Oprtlju i Završju, a tri je godine upravljao i slovenskim župama Pregara, Gradina i Topolovec. Godine 1974. imenovan je župnikom u Karojbi te upraviteljem župa u Rakotulama i Kaldiru. Od 1982. do 2008., kada je umirovljen, svećenički je vijek proveo u župi Štinjan. Njegovo je svećeničko djelovanje bilo obilježeno križem bolesti budući da je od 1974. godine počeo teže poboljevati, više je puta bio operiran – no to, kako je isticao, nije umanjivalo njegov svećenički žar. Pastoralno je i dalje aktivan u župi sv. Pavla u Puli.

L: Djetinjstvo ste proveli u mnogobrojnoj obitelji. Koje se zgode posebno sjećate?

Rođen sam na selu kao šesto dijete u obitelji Franje i Franice Nefat. Od nas šestero braće i sestara još nas je troje živih. Uz bezbrižno i veselo djetinjstvo obavljao sam i seljačke poslove, kao i druga veća djeca. Bilo je malo ili gotovo ništa mehanizacije i skoro se sve radilo ručno pa se tako grabilo, želio, kopalo. U osnovnu hrvatsku

školu išao sam na Stari Pazin. Ispričat ću vam jednu zgodu kad sam se prvi put vozio na biciklu. Tada još mladi svećenik Josip Pavlišić navratio je kod nas u moje rodno mjesto, Jureše, i pitao znamo li tko se ovdje ili u okolini bavi pčelarstvom. Rečeno mu je da u susjednim Fakinima ima pčela i pčelara. Detaljno je poznavao ovaj kraj, ali kad je vidio mene, pitao je mogu li mu pokazati gdje je to. Oduševljeno sam na to pristao i onda me poveo svojim biciklom nekoliko stotina metara prema Fakinima. Bila je to moja prva vožnja na biciklu i za dijete mojih godina, nešto posebno. Kasnije sam se „hvalio“ kako sam imao čast da me na bicklu vozio riječki nadbiskup Josip Pavlišić.

L: Kada i kako ste odlučili postati svećenik?

Odrastanje i odgoj u katoličkoj obitelji, susretanje sa svećenicima, sigurno je imalo utjecaja na moj izbor. Iz župe Stari Pazin šestero nas je otišlo u sjemenište. Dvojica su kasnije odustala, ali nas je ostalo četvero. Ukupno je u sjemenište u Pazin 1949. došlo nas 83 učenika. Sjećam se da je sedam dana nakon moje krizme, u Lanišću ubijen svećenik Miroslav Bulešić. Bilo je to jedno mučno vrijeme. Vrijeme patnje, ali i izazova za Crkvu. I ti su događaji uz ranije navedeno u nama probudili svećenički poziv. Sve nas je to kasnije formiralo i utjecalo da budemo svećenici za narod i uz narod u najtežim vremenima. Zaređen sam za svećenika 29. lipnja 1963., za Petrovu, a mladu misu slavio sam 28. srpnja u rodnoj župi.

L: Prva župa na koju ste otišli kao mladi svećenik bila je Zrenj?

Najljepše i najzanimljivije razdoblje. Pun poleta i želje za upoznavanjem ljudi i kraja. Zajednički duhovni rast sa svojim župljanim. Osim u navedenoj župi, pastoralno sam pomagao u Oprtlju i Završju. Upravljao sam i u slovenskim župama Pregara, Gradina i Topolovec iako su u to

vrijeme vjernici bili podijeljeni oko toga kome župe trebaju pripasti jer se godina-ma tu služila i pjevala misa na hrvatskom jeziku. Pješice sam obilazio svoje župljane, kasnije, gdje je bilo moguće, biciklom. Bilo je lijepih i ugodnih trenutaka u obiteljima koje su me dočekivale pune poštovanja. Svoje sam obvezе redovito ispunjavao i nastojao sam duhovno oživjeti župu. Naselja u župama nalaze se između dviju rijeka, Mirne i Dragonje, a povremeno sam pomagao i u župi Šterna. U Šali sam znao reći da znam prema potrebi između rijeka skočiti i u Šternu. Vrijeme je to kad su se sela praznila i mnogi tražili posao u Kopru i drugdje.

L: U Karojbu odlazite 1974., a u Štinjan 1982.?

Da. Župe Karojbu i Rakotule preuzimam 1974., a godinu dana kasnije i Kaldir. Tu sam do 1982. Nažalost, zdravlje mi baš i

rope i svijeta koji dan poslije nisu u dobru izdanju i ne izgledaju najbolje s obzirom da konzumiraju neka nedopuštena sredstva. Neka su druga vremena, koliko su dobra, procijenimo sami.

**L: Beatifikacija svećenika
Miroslava Bulešića velik je događaj za Crkvu u Hrvata, posebno za vjernike Porečke i Pulsko biskupije.
Na tragu tog velikog događaja koja je Vaša poruka budućim mladim svećenicima?**

Bili su to bolni i teški trenuci za Crkvu i za narod. Poslijeratne aktivnosti iza 1945. kulminirale su tako i tragičnim događajem za jednog mladog čovjeka, ubožtvom svećenika Miroslava Bulešića.

Ta antivjerska histerija vođena mržnjom i osvetom prema Crkvi doživljavala je svoje vrhunce gdje su aktivnosti bile nepritajene i zastrašivanja javna. Miroslav Bulešić istinski je mučenik svećeništva i svete vjere. Na groblju na Starom Pazinu dao sam da se uredi spomenik dugogodišnjem staropazinskom župniku Stjepanu Kropeku koji je onda krstio tri buduća svećenika (Antun i Franjo Kurelović, Atilije Nefat). Tu bi se onda molilo za nova svećenička zvanja. Isus čeka i kuca. Stoga, mlađi, otvorite vrata i neka On uđe u vaša srca. Mlađi orači, uskočite na njivu Gospodnju!

Zlatna misa Atilija Nefata

Dragocjeno svećeničko služenje

PAZIN U svojoj rodnoj župi sv. Jurja na Starom Pazinu u nedjelju 28. srpnja zlatomisnički jubilej proslavio je svećenik Atilije Nefat. Uz zlatomisnika, koji je predvodio slavlje, koncelebrirala su dvojica domaćih sinova, dekan i župnik Pićna Antun Kurelović, umirovljeni svećenik Franjo Kurelović, te ovogodišnji zlatomisnik Marijan Kancijanić, upravitelj staropazinske župe o. Krzysztof Rodak i labinski župnik Milivoj Koren koji je i propovijedao.

Upravitelj župe o. Rodak na početku slavlja pozdravio je zlatomisnika te mu uime rodne župe čestitao na jubileju iskazavši ponos zbog plodne svećeničke službe. O mukotrpnosti naviještanja evanđelja i svećeničkoga poziva u doba kad je zlatomisnik Nefat započeo službu u propovijedi je govorio propovjednik Koren, ističući primjer budućega blaženika Miroslava Bulešića kao nadahnuće svećeničkom pozivu i svećeničkom djelovanju.

Slavljenikov životopis predstavio je dekan Kurelović, a potom mu je uručio zlatnu biskupijsku plaketu uime mjesnoga ordinarija mons. Dražena Kutleše. Govoreći o svećeničkim zvanjima iz ove župe poručio je mladima da su oni sada „na potezu“ te ih pozvao da se i oni danas odazovu Isusovu pozivu.

Uime staropazinske župe zahvaluje izrekao Marino Ujić predavši slavljeniku štolu s likom Miroslava Bulešića. Zlatomisniku je zahvalu uputio i predstavnik slovenske župe Pregara Stelio Markešić, budući da je slavljenik ondje upravljao tri godine, a uime župe Štinjan, u kojoj je slavljenik najduže djelovao, zahvale je izrekao Vladimir Pongrac. Tijekom misnoga slavlja pjevalo je staropazinski župni zbor pod ravnanjem Brune Gortana. Na kraju misnoga slavlja zlatomisnik je zahvalio župi koja je omogućila slavlje jubileja, unatoč njegovu težem zdravstvenom stanju, te je podijelio zlatomisnički blagoslov. (KK)

nije najbolje te sam u tom periodu obavio čak tri operacije.

Slijedio je premještaj u župu Štinjan gdje sam ostao punih 26 godina, do 2008. Zbog poboljevanja dobro mi je došla i blizina mora. Bila je to mala župa s četiristotinjak stanovnika. Kao predgrađe Pule mjesto je to vojnih utvrda, s mnogo vojnih lica bivše države. JNA je imala svoje terene na koje je bio zabranjen pristup civilima. Demokratske promjene i stvaranje neovisne Hrvatske dočekao sam u takvom okruženju. Za vrijeme Domovinskog rata tu je bilo puno izbjeglica i prognanika. Nastojao sam pomoći koliko sam mogao, a priskočili su i pomagali neokatekumeni koji su dobili sjemenište u Puli. Danas je Štinjan izgrađeno i naseljeno turističko mjesto. Neki „novi“ sadržaji ispunili su nekadašnje vojne utvrde. Za vrijeme tih „novih“ ljetnih sadržaja (razni festivali) to je područje „poplavljeno“ mladima iz Eu-

LANIŠĆE

ŽUPA SV. KANCIJA, KANCIJANA I KANCIJANILE

 TOMISLAV MILOHANIĆ

Povijesna retrospekcija

Župa Lanišće, župa svetih Kancija, Kancijana i Kancijanile, nosi jedno bogato naslijeđe kulture, a pogotovo vjere. Na ovom blagoslovljenom tlu žive ponosni ljudi. Područje je to najranijeg hrvatskog doseljavanja u Istru (kraj VI. stoljeća) s najstarijim očuvanim hrvatskim govorom. U XI. st. područje Lanišća pripadalo je akvilejskom patrijarhu. Lanišće se prvi put spominje 1358. godine pod iskrivljenim nazivom Harlani. Ovdašnja organizirana crkvena zajednica vrlo je stara jer se laniški svećenik spominje 1304. Ćići doseljavaju na Ćićariju oko 1490. g. Godine 1640. u župi Lanišće bilo je 18 crkava. Od 1418. do 1609. g. bila je samostalna vikarija, a od 1609. g. župa. Župni arhiv potječe iz 1632. (knjige) i 1765. (spisi). Najstariji su očuvani upisi u matičnim knjigama: u knjizi krštenih od 1632. g., vjenčanih od 1728. g. i umrlih od 1728. godine. U župi je tijekom

minulih stoljeća djelovalo više bratovština: svetog Kancijana, BDM od Ružara, svetog Roka, svete Ane, svetog Nikole, svetog Križa, sv. Antuna Padovanskoga, svete Jelene i svetog Luke. Područje župe bogato je sakralnim objektima. Središtem Lanišća dominira monumentalno zdanje župne crkve svetih Kancija, Kancijana i Kancijanile, ranokršćanskih svetaca koji se kao patroni župe slave 31. svibnja. Najstarija crkva u tim okvirima spominje se 1580. godine. Današnja je crkva izgrađena 1927., posvećena 1935., a obnovljena 1956. i 2001. Godine 2003. na sjevernoj strani župne crkve izrađen je mozaik sluge Božjega Miroslava Bulešića. Crkva svete Ane u Podgaćama bratovštinska je crkva koja se spominje 1580. kao filijalna crkva laniške župne crkve. Crkva svetog Križa na vrhu naselja Prapoče također se spominje 1580. godine, a današnje zdanje nastalo je 1784. Crkva svetog Luke evanđelista u Brgudcu u unutrašnjosti čuva tragove vrijednih zidnih slikarija. Crkva BDM u Račjoj je Vasi, gdje je jak spomen na crkvu svete Jelene Križarice koja danas ne postoji. Crkva svetog Nikole biskupa u Rašporu prvi se put spominje 1385., a temeljito je obno-

vljena 1585. Uz župnu crkvu stoji renesansno zdanje zvonika, visokog 19 metara, izgrađenog 1609. godine.

Naselja su u župi: Brgudac, Lanišće, Podgaće, Prapoče, Račja Vas, Rašpor. Prema crkvenoj statistici broj je stanovnika (2011., 2012.) 195; broj katolika 190 u 70 obitelji; broj krizmanika (- , 8); sklopljeni brakovi (- , 1); pokopanih (6, 4). Polaznika vjeronauka (2011.): u župi 8, u školi 4. Krštenja bude 1 ili 2 godišnje. Krizma se održava svake 3–4 godine, prva pričest negdje u istom razmaku.

Šest godina župnikovanja

Uspoređujući stanje nekada i danas, vlč. Dalibor Pilekić, koji je tu župnik skoro šest godina, zaključuje kako je ova župa 40-ih godina brojila blizu 4000 stanovnika, tj. 4000 vjernika, a danas cijela župa broji manje od 200 ljudi. „Rezultat je to sustavnog iseljavanja iz ovog kraja i sustavnog zapostavljanja ljudi ovoga kraja, što je bio odgovor na vjernost ljudi u ono vrijeme krvave krizme koja se dogodila ovdje, gdje su ljudi stali uz svećenika i uz Crkvu, gdje su ljudi obranili dostojanstvo krizme, gdje su ljudi obranili mogućnost da se krizma

dogodi ovdje. Rezultat je te vjernosti sve to silno raseljavanje. Oni koji su uspjeli ostati i opstati na ovom području, učinili su to uz mnogo žrtava, tako da žrtva Miroslava Bulešića jest ujedno i žrtva Lanišća, župe Lanišće i samih mještana ove župe“, ističe vlč. Pilekić. Današnjim vjernicima župe najviše je u srcu novi blaženik, don Miroslav Bulešić, koji je tu ubijen 24. kolovoza 1947. godine, na blagdan svetog Bartola, nakon dijeljenja sakramenta svete potvrde, kao žrtva komunizma i bezboštva. Jedanaest godina (do 1958.) njegovi posmrtni ostaci nalazili su se na župnom groblju u Lanišću, kada su preneseni u Svetvinčenat.

Tijekom šest godina župnikovanja vlč. Pilekića, u župi su proslavili nekoliko vrlo zanimljivih obljetnica o kojima župnik i njegovi suradnici ponosno govore. Godine 2009. proslavili su 400 godina župne crkve, koja je postojala na prostoru današnje. Slavili su 2012. godine vrlo važnu obljetnicu – 160 godina Hrvatske pučke škole u Lanišću (1851.) i 200 godina od rođenja (1812.) Jakova Marčelje, narodnog preporoditelja i glazbenika, laniškog župnika u ono vrijeme. Hrvatska pučka škola u

Lanišću bila je jedna od prvih hrvatskih škola na teritoriju Istre, što govori o nacionalnoj osviještenosti ljudi ovog kraja. Za otvaranje škole najviše je zaslužan upravo župnik Jakov Marčelje, potpuno nacio-

nalno osviješten, koji je djelovao za ovo područje kao što je Juraj Dobrila djelovao za područje cijele Istre i šire. Ovi se datumi još dobro upotpunjaju s 25 godina slavlja svećeništva, najprije dr. sc. Josipa Grpcu, a kasnije mons. Vilima Grpcu. „Ovo nam govori da je ovo mjesto itekako vjerski živo jer je dalo svećenike koji su značajno utkani u rad naše biskupije, koji su jako važni za našu biskupiju. Dalo nam je i preč. Marija Žmaka, na određeni način i vlč. Maksimilijana Buždona. Sve je to zapravo plod ove župe, plod duhovnog rada i rasta ove župe“, zaključuje župnik Pilekić. Zauzeti vjernici laici u župi djeluju u župnom Caritasu, Bratovštini sv. Ćirila i Metoda, župnom Pastoralnom vijeću, a svi su ujedno i članovi župnog zbora. „Svi znaju pjevati, osim župnika“, duhovito primjeti župnik.

Župni Caritas

Župni Caritas, po riječima župnika, djeluje samostalno i jako dobro. Caritas predvodi akcije, ljudi su solidarni i rado pomažu jedni drugima. „To je možda specifičnost ovoga kraja, nešto na što se može biti ponosan. Solidarnost, povezanost, blizina; ljudi se znaju“, kaže vlč. Pilekić. Mnogo je potrebnih na ovom području jer čička su sela prilično osiromašila; mnoga su domaćinstava u kojima je samo jedna osoba. Mnogo je i domaćinstava koja su potrebna pomoći. I upravo je u tom smislu djelovanje Caritasa vrlo važno, pokazuje određenu zrelost župne zajednice. Marija Grbac, tajnica je župnog Caritasa i ujedno blagajnica Bratovštine sv. Ćirila i Metoda. „Jako se trudimo napraviti koliko možemo“, svjedoči ona. „Ljudi koji su vjernici dobivaju i u svakidašnjem životu jer se pomažu. Što se god događa, svi smo

400 godina crkve
u Lanišću

Ogranikatori poslavale su Župni ured u Lanišću i
Matica hrvatska ogranak u Lanišću.
Pukovnija na Županija istarska i Općina Lanišće
Generalni pokrovitelj: Ministarstvo kulture RH

Lanišće, 19. srpnja 2009.

solidarni. Četvero nas je članova. Nadamo se da će se i mladi uključiti. A mladi su uvijek za akciju. Kad se nešto dogodi, ne trebamo se mi dogovoriti, svi idu kao jedan. To je draž. Ljudi mogu računati jedan na drugoga. Jako su solidarni. Hvala Bogu da nas to drži.“

Župno Pastoralno vijeće

Članovi župnog Pastoralnog vijeća pomažu duhovno, savjetima, a pomažu i graditi, održavati sakralne objekte, sudjeluju u svim akcijama koje se događaju tijekom liturgijske godine. Marija Žmak, blagajnica župnog Caritasa, članica je i župnog Pastoralnog vijeća od osnutka (nekoliko mandata), govori o angažmanu u župnom vijeću. Sastaju se po potrebi, osobito kada se u župi događa nešto posebno. „Sastajemo se i dogovaramo o poslovima koje treba uraditi, kako materijalne, tako i duhovne. Sastajemo se i uoči Božića i Uskrsa i po potrebi. Mi smo desna ruka našega župnika i on se oslanja na nas. Zadnje naše okupljanje bilo je kad smo se sastali pripremiti obilježavanje mučeničkih dana Miroslava Bulešića. Dogovorili smo sa župnikom i svećenicima koji su podrijetlom iz Lanišća da tu bude jedna trodnevница za pripremu toga dana. Četvrtak, petak i subota, a nedjelja će biti kao kruna svega. Ja sam ponosna da sam u Lanišću, da već sad imamo blaženika Miroslava kojemu se utječemo i koji zagovara naše mjesto kod Gospodina, da bdije nad nama“, ponosno ističe jedna Marija. A puno je žena u Lanišću koje nose to ime.

„Laniška maša“

Ovdje nije zbor kao u drugim crkvama – napominje župnik – da zbor pjeva, a ostali uglavnom šute; ovdje svi pjevaju! Župni zbor njeguje specifičan način pjevanja, pjeva se Laniška maša, koja je nastala u drugoj polovici 19. stoljeća, kada se od dviju misa sklopila jedna, koja je postala prepoznatljiva u ovom kraju. Marija Poropat u zboru pjeva od svoje sedme godine, rijetko i danas izostane s probe, iako je pritišće breme godina i bolesti. „Sretna sam kada mogući i kada ne izostanem s pjevanja“, kaže ona. „Dvadesetak do tridesetak ljudi dolazi na probe pjevanja. Ponosni smo na to. Dolaze nam i naši ljudi izvana. Kada su probe zpora, dolazi voditi, pomagati preč. Marijo Žmak. On koordinira i vodi. Na misi cijela crkva pjeva. Nije da pjeva samo zbor, pjevaju svi, i ministrianti i čitači. Na taj način čuvaju to u uhu i srcu. To je određeni temelj mogućnosti da se jednoga dana oduševe time i nastave tradiciju tog pjevanja. Djeluje tu i vokalna skupina koju čini šest djevojaka. One su čuvarice tog strog bugarenja. Mi kažemo kantanja. Pjeva se to staro laniško pjevanje, čičko pjevanje,

pjesme koje su ljudi smisljali kada su isli na polje, pamtili i prenosili usmeno“, ističe gospoda Poropat. Poznato je da Laniščani gdjegod dođu postaju dijelovi župnih zborova i njihova glavnina. Npr. u župi sv. Pavla u Puli većina je članova crkvenog zbora podrijetlom iz Lanišća. U Australiji, u Melbourneu, oko njih je okupljen zbor. Isto tako u Kanadi. I drugdje po svijetu. Grgo Mejak iz Podgaća, koji je imao čast prije godinu i pol posjetiti rođake u Australiji, svjedoči o uključenosti naših ljudi u ondašnje župne zajednice. „Mi smo za vrijeme korizme imali pripreme, a na Cvjetnicu i na Uskrs svečani nastup zpora koji predstavlja velik dio naših mještana u Australiji. Oni su jako povezani s rodnom grudom, a isto su tako živa duhovna Crkva u sastavu Australije. Naši ljudi šire na neki način onu iskru vjere koju su tu dobili od očeva, od majki, od ove rodne grude, od ove župne crkve, i možda je velik dio toga upravo povezan s mučeništvom našeg dragog i blaženog Miroslava.“

Bratovština sv. Ćirila i Metoda

U Lanišću je tijekom stoljeća djelovalo više bratovština. Ova višestoljetna bratovština djeluje u kontinuitetu. To je crkvena udruga, svojevršno pogrebno poduzeće iz davnih vremena koje je rješavalo sve što je bilo u svezi s pogrebom. To isto čini i danas. Ona se brine da svatko bude zbrinut. To je posebnost ove bratovštine. Ovdje se događa mnogo pogreba zbog toga što se ljudi koji su nekada ovdje rođeni, na području ove župe, iako ne žive ovdje, pokapaju u rođnoj župi. To je veza s rodnim krajem i ljubav prema rodnim grudi. Kade netko umre negdje u svijetu, ovdje zvoni zvono

za njega i služi se misa. Tko se želi upisati u Bratovštinu, mora imati sakramente. Upisuje se i malu djecu, a nakon šezdesete godine nitko se ne može upisati. Danas Bratovština ima 140 članova, ima svoju stavu, skuplja se članarina. Sadašnji je predsjednik udruge Stanko Buždon. Marija Grbac kaže da većina članova Bratovštine živi vani, po cijelom svijetu. Iz ljubavi prema domovini ostali su u tome, a to im je i snažna poveznica s rodnim krajem.

Mladi u župi

Ova župa, iako broji malo ljudi, ima relativno puno mladih ljudi. Samo mjesto Lanišće ima sada nešto više od 80 ljudi, a među njima tridesetak mladih, što zapravo govori o jednom potencijalu koji bi mogao doprinijeti tome da se mjesto ponovno razvije. „I ako bude mudrih ljudi koji će znati ulagati, onda bi ovo mjesto moglo imati svoju svjetlu budućnost, ne samo u vjerskom smislu – to već sigurno ima – nego i u onom demografskom i općem socijalnom smislu“, optimistično izjavljuje župnik Pilekić. Mladi iz ove župe rado sudjeluju na nacionalnim susretima mladih. Tako su bili u Livnu, u Zadru, u Sisku, i to u lijepom broju, petnaestak mladih. „Tu se pripremamo za te susrete i na njih rado odlazimo. Uvijek su to vrlo lijepa iskustva koja na svoj način izgrađuju mlađe ovoga kraja“, kaže župnik. Ana Grbac, apsolventica Teologije u Rijeci, od jeseni vjeroučiteljica u Lanišću, svjedoči da mladi župe rade i nastupaju složno. Govori o intenzivnom obilježavanju Dana mučeništva Miroslava Bulešića u Lanišću krajem kolovoza te o sudjelovanju na svečanosti proglašavanja blaženim u pulskoj Areni 28.

rujna. „Sami mladi, kad pričaju o Miroslavu Bulešiću, cijene ono što su njihovi preci ostavili, ponosni su na to, žele to obraniti i sačuvati tu istinu o samom događaju; ponosno o tome pričaju. Jedna je djevojka rekla da ju je takla jedna rečenica koju je Blaženik rekao: Moja je osveta oprost; da dugo nije čula nešto tako jako. Mislim da bi Miroslav trebao biti primjer, posebno mladima“, poručuje Ana.

Služba opata i svjedočanstva

U župi postoji služba opata, posebna, vrijedna i cijenjena od starine, koju danas obavlja gospoda Marija Špinoti. Do svoje smrti tu je službu časno i predano obavljao njen muž Lučano Špinoti. Gospoda Špinoti je s dvadeset godina otišla iz Lanišća u Toronto. Tamo je živjela 30 godina i pred 16 godina vratila se u rodnu župu gdje se svesrdno uključila u vjerski život. Još jedna Marija, Marija Poropat, jedna je od šestoro ljudi iz Neokatekumenskog puta u župi, a uključenih u Prvu ročku zajednicu. Svoje svjedočanstvo iznosi i jedna svjedokinja (ondašnja krizmanica) s krvave krizme kada je ubijen don Miro. „Bilo nas je više od dvije stotine. Proživjeli smo to jako teško. Jedva smo ušli, a neka djeca nisu ni uspjela ući u crkvu jer su se vrata bila zatvorila. Onda su naši ljudi, stariji, čuvali i pripremali se jer su znali da će doći komunisti, da će biti svega. Nismo se nadali da će biti smrtri, ni da će se krv proliti. To su bile strahote. To je bilo vikanja, to je bilo plača. Moj je tata bio kao glavni organizator za obranu. On je bio dobio 10 mjeseci zatvora...“

Tijekom liturgijske godine

Pobožnost Majci Božjoj u svibnju i listopadu, molitva Krunice Milosrdnom Isusu u lipnju, Križni put nedjeljom tijekom korizme – sve je to u inicijativi domaćih vjernika koji se sami nađu, sami imaju te pobožnosti, bez naputaka. U mnogim bi župama to bilo nemoguće, neostvarivo i ne bi se uopće događalo, ističe župnik za svoje župljane. Ovdje postoji vjerska izgrađenost i potreba za tom pobožnošću. Ljudi se samoinicijativno nađu i čine te pobožnosti. Pred Božić održava se devetnica zornica. I to je jedno lijepo iskustvo. Žrtva i odricanje daju pravi smisao tom vremenu. U božićno i u uskrsno vrijeme budu oferi. Nekada je to ovdje bilo još i izraženije. Posebno se slaje sv. Kancija, Kancijan i Kancijanila, 31.

svibnja, kao zaštitnici župe. I tog se dana u procesiji ide po selu. Isto se tako na Tijelovo cijelo mjesto uređuje. Uređuju se četiri oltara, svaki na svom mjestu. Uređuju se ulice, uređuju se prozori, ističu se pobožni znakovi. Na Uskrs je isto procesija oko crkve. Još se posebno slavi dan posvete crkve, treća nedjelja u listopadu. Posebno se slavi i sv. Ćiril i Metod jer je Bratovština sv. Ćirila i Metoda u ovoj župi djelatna. Ove su godine Prvu pričest povezali s rođendanom Miroslava Bulešića.

Vjera sutra

Na kraju razgovora u laniškoj župnoj crkvi, vrelog i sparnog srpanjskog predvečerja, vlč. Dalibor Pilekić zaključuje i poručuje: „Iskreno vjerujem da župa Lanišće ima svoju budućnost upravo vjerujući u iskrenost izreke da je ‘*krv mučenika sjeme novih kršćana*’, a s obzirom da je ova župa plodna svećeničkim i redovničkim zvanjima. I u ovo vrijeme pokazuje toliko dobrih znakova duhovnog života, a na onom ljudskom pokazuje lijepih znakova ljudskosti, stoga jedna takva župa ima svoju budućnost. Prolazimo svi u ovih pet-šest godina kroz ova krizna vremena i stalno se govori o krizi, što također utječe: manje je ljudi koji odlučuju sklopiti brak, još je manje onih koji se odlučuju imati djecu. To sve ima svoje posljedice, ali vjerujem da ta kriza mora imati svoj kraj. Kada ona prođe, doći će jedno lijepo vrijeme za ovu župu, vjerujem da će se onda preko ovih mlađih koji u njoj žive ponovno obnavljati. Nadam se da će biti otvoreniji životu, da će onda preko njih vjera još jače zasjati i da će ovo društvo zapravo imati puno koristi od ljudi ovoga kraja. Mislim da imaju čime doprinjeti, imaju čime obnavljati ljepotu života i da će sve to dobro zaista sutra donijeti puno dobrih plodova.“

Hodočašće u marijansko svetište na otočiću Barbana

Šezdeset hodočasnika iz Žminja i susjednih župa pod vodstvom žminjskog župnika vlč. Jordana Rovisa hodočastilo je uoči tradicionalnog „Il perdon di Barbana“ u subotu 6. srpnja 2013. u drevno marijansko svetište na otočiću Barbana u sjeverozapadnoj Italiji.

Barbana je otočić smješten u unutrašnjosti lagune u blizini mjesta Grado, nedaleko Akvileje. Od 1237. godine svake prve nedjelje srpnja mještani odlaze u procesiji ukrašenim brodićima na otočić Barbana kako bi obnovili stari zavjet dan Gospu koja je spasila kraj od epidemije kuge. Uoči te svećane stoljetne zavjetne procesije i mi smo se iz Grada brodićem uputili Majci Božjoj želeći, osnaženom vjerom, isprositi njezin zagovor. Dvadesetminutna vožnja lagunom uz divljenje krajoliku doimala se puno kraćom.

Hodočasničko je euharistijsko slavlje u svetištu u 10 sati predvodio o. Pierre Matabaro, franjevac podrijetlom iz Konga, uz koncelebraciju vlč. Rovisa. Osim zagovora Nebeske Majke, hodočasnici su molili zagovor i služe Božjega Egidija Bulešića (Egidio Bullessi) rodom iz Pule, a čiji se posmrtni ostaci danas upravo tu nalaze, u maloj grobljanskoj kapeli nedaleko crkve. Hodočasnici su tijekom putovanja upoznali njegov život i vrline vrijedne naslijedovanja. Egidije je rođen 24. kolovoza 1905. godine u Puli. Potječe iz brojne obitelji oca Franje i majke Marije. Prvi svjetski rat učinio ga je prognanikom jer je njegova obitelj iseljena i smještena u iseljeničke logore u Mađarskoj i Austriji. U Grazu je Egidije, zajedno sa svojom sestrom, bio prisiljen proziti da bi obitelj mogla preživjeti. Otežano djetinjstvo navelo ga je da sam sebi nametne disciplinu i svakidašnju molitvu, a time se razvijao u uzorna kršćanina i primjerna radnika. Nakon rata vratio s u Pulu i postao tesar u brodogradilištu „Ulanik“, a po završetku večernje škole i brodski tehnički crtač. Svakodnevno bi prije posla prisustvovao svetoj misi. U Puli je osnovao Katoličku akciju i pristupio je trećem redu sv. Franje. Pohodio je starce i bolesne te je pomagao napuštenoj djeci. Tijekom odsluženja vojnog roka na brodu osnovao je brodsku knjižnicu, podigao oltar te postao apostol među mornarima promičući vjeru i moral. Okupljao je mornare i časnike te je svojim primjernim životom mnoge izveo na pra-

vi put spasenja. Po završetku vojnog roka radio je u brodogradilištu u Monfalconeu, nastavljajući svoj apostolat. No, ubrzo je obolio od tuberkuloze. U bolesti također daje divan primjer predanosti volji Božjoj i radosti u trpljenju. Umro je na glasu svetosti, u Puli, 25. travnja 1929. Pokopan je u Puli i na pulskom je groblju počivao 44 godine. Njegov brat svećenik Eugen, godine 1973. prenosi posmrtnе ostatke u Italiju. Kapela, oslikana dragocjenim freskama majstora Pitacca, okružena stoljetnim stablima velikog njegovanog parka svetišta Barbana, dostoјno je počivalište sluge Božjega. Taj je naslov („Venerabile“) Egidije kao heroj u prakticiranju kršćanskih krjeposti službeno dobio 1997. godine.

Nakon duhovne okrjepe i one tjesne u hladovini parka koji dominira otočićem Barbana, na povratku smo posjetili i druga mjesta povezana s poviješću naše biskupije: baziliku u Akvileji i njezinih 750 metara kvadratnih mozaika; veliko memorijalno groblje vojnika poginulih u I. svjetskom ratu – Redipuglia, nekoliko kilometara od Monfalconea. Hodočašće smo zaključili ponovno marijanskim svetištem – Montegrissa, Marije Majke i Kraljice, koje dominira nad Trstom. Neka Ona, posrednica svih milosti, koja nas je okupila na ovom hodočašću, trajno prati korake putujuće Crkve. (N. P.)

Blagoslovljen Križni put na Gornjem Kamenjaku

U predvečerje je uoči blagdana Velike Gospe, 14. kolovoza, porečki i pulski biskup ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša blagoslovio novopostavljeni Križni put na Gornjem Kamenjaku

Procesija, na kojoj se okupilo oko dvjestotinjak vjernika, započela je kod kamenog križa na ulazu u Premanturu, nastavljena je 4 km dugom stazom kroz šumu i netaknuto prirodu Gornjeg Kamenjaka te je završena kod crkve Majke Božje u Volmama. Procesiju su predvodili župnik domaćin Joel Cattary, rektor Tršćanskog biskupijskog misijskog sjemeništa Redemptoris Mater mons. Janez Oberstar, rektor Biskupijskog misijskog sjemeništa Redemptoris Mater u Varšavi Alojz Oberstar i nekadašnji župnik Premanture, Banjola i Poma vlč. Milan Milovan. Moleći Križni put blagoslovljene su sve postaje. Zadnju postaju blagoslovio je ordinarij Kutleša, koji je nakon toga predslavio i svečano misno slavlje pored crkvice Majke Božje u Volmama. Po završetku misnog slavlja okupljenima se obratio načelnik Općine Medulin Goran Buić, umjetnički voditelj i koordinator projekta Sime Vidulin te napisateljku zahvalama svim sudionicima projekta, kiparima, sponzorima i svima koji su na bilo koji način dali svoj doprinos, a napose Bogu

na uspjehu projekta, zahvalio je župnik Cattary. Vjernici Premanture, Banjola, Poma i okolnih župa već nekoliko godina na Veliki petak te uoči Velike Gospe mole tom stazom Križni put na otvorenom. Tako se na poticaj župnika Cattarya rodila ideja o postavljanju postaja Križnog puta, a suradnjom Župe i Općine Medulin, u prvom redu načelnika Gorana Buića, ideja je urodila plodom. Osigurana su sredstva, uglavnom iz donacija, te je krajem rujna prošle godine dovršeno prvih sedam postaja. Realizacija je povjerena Kiparskoj udruzi Cavae Romanae 95 pod vodstvom kipara Šime Vidulina, koji je ujedno bio i umjetnički voditelj projekta. Autori su postaja kipari Jelena Simunović, Ivan Briski, Ljubo de Karina, Eros Čakić, Denis Sardoz, Tihomir Hodak, Janko Mošnja, Đildo Bonaca, Karlos Monge, Vincent Di Vincenzo, Marčelo Starčić i Iva Fonović. Šime Vidulin autor je velebnog petmetarskog križa, urešenog isklesanim pleterom koji je postavljen na pola puta između Premanture i Volma na brdo s kojeg se vide sva mjesta i zvonici Općine Medulin. Figure na temu postaja Križnog puta klesane su u tehniči reljefa na kamenim blokovima veličine oko 1 m, a svaka skulptura teži između dvije i tri tone.

Nakon dobivenih suglasnosti nadležnih institucija, Općine, Javne ustanove Kamenjak, Istarske županije i Agencije za upravljanje državnom imovinom, krajem ožujka ove godine započelo je postavljanje sedam skulptura koje simboliziraju prvih sedam postaja. Preostale skulpture

izrađene su na ovogodišnjoj proljetnoj kipaskoj koloniji Cavae Romanae 95 tijekom svibnja, a kiparska kolonija prerasla je u međunarodno druženje jer su se hrvatskim autorima pridružili i kipari iz Španjolske, Meksika i Kanade. Kiparsku udrugu Cavae Romanae 95 osnovao je prije 18 godina kipar umjetnik Šime Vidulin kao kiparsku koloniju kako bi „oživjela“ napušteni rimski kamenolom u Vinkuranu, nedaleko Pule. Iz godine u godinu, Udruga je skulpturom u kamenu obogaćivala javne prostore Istre, a kasnije i Podravine, Like te Bosne i Hercegovine. Potkraj 1990-ih godina, uz hrvatske umjetnike, Udrugi su se priključili i strani kipari. Od početka djelovanja kroz kiparske kolonije Cavae Romanae 95, koje su organizirane diljem Hrvatske, ali i u susjednim državama, svoj je trag djetlom ostavilo stotinjak umjetnika iz svih dijelova svijeta. Kamene blokove za Križni put donirala je tvrtka Kamen Pazin, Općina Medulin je za ovaj projekt izdvojila sredstva iz proračuna, a uključili su se i lokalni poduzetnici i mještani: komunalna tvrtka Albanež, tvrtke Vintijan, Regi Elektrik i Zanitel te Hrvatska gospodarska komora, Grad Benkovac i Mjesni odbor Nadin. Cijena je cijelog projekta bila oko 300 tisuća kuna.

Općina Medulin već dugi niz godina svoj prostor opremljuje kamenim skulpturama te ih je tako na prostoru Općine, s ovim Križnim putem, sveukupno 50-ak, čime se malo koja općina u Hrvatskoj može pohvaliti.(G. Krizman)

KATEHETSKI DAN POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Predstojnik Katehetskog ureda Porečke i Pulske biskupije, mons. Vilim Grbac, upućuje svim vjeroučiteljima, svećenicima, župnim katehetama, odgajateljima u vjeri u predškolskim ustanovama i studentima teologije poziv na sudjelovanje na KATEHETSKOM DANU, 29. kolovoza 2013. u Lanišću.

Tema susreta:

SLUGA BOŽJI MIROSLAV BULEŠIĆ - SVEĆENIK I MUČENIK

Program susreta:

10,00 Sveta misa u župnoj crkvi

11,00 Susret sa svjedocima događaja u Lanišću 24. kolovoza 1947. godine

12,00 Aktualnosti iz Katehetskog ureda, podjela mandata novim vjeroučiteljima, dodjela priznanja vjeroučiteljima koji su položili stručni ispit

13,00 Zajednički objed

**Katehetski ured se,
uz srdačne pozdrave,
raduje zajedničkom
susretu!**

✉ ILIJA JAKOVLJEVIĆ

Ova izvrsna misao, koja je sadržana u duhovnoj oporuci sluge Božjega Miroslava Bulešića, pokazuje kako je njegov unutarnji život bio potpuno usmjeren oponašanju Krista i prihvatanju tajne križa sve do prolijevanja krvi i oprosta onima koji su ga na njega pribili.

Sluga Božji rođen je 13. svibnja 1920. u Čabrunićima, u Istri, u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, danas u sastavu Hrvatske. U obitelji skromnih mogućnosti, usvojio je velike ljudske i kršćanske vrijednosti i počeo osjećati svećenički poziv, stoga je na pragu mladosti ušao u Međubiskupijsko sjemenište u Kopru. Po završetku višeg studija upućen je u Goricu, a potom u Rim kako bi pohađao tečajeve filozofije i teologije pri Papinskom sveučilištu Gregoriana. Tu je ponajprije bio član Francuskog, a potom Lombardskog sjemeništa. Zaređen je za svećenika 11. travnja 1943. u rodnoj župi Svetvinčenat, a potom upućen na pastoralnu službu u župu Baderna.

U međuvremenu je ono granično područje, stoljećima osporavano, bilo snažno zahvaćeno tragičnim zbivanjima Drugog svjetskog rata (1939. – 1945.), s velikim posljedicama nasilja i prolijevanja krvi. Revna je bila djelatnost Sluge Božjeg u pružanju duhovne utjehe i materijalne pomoći stanovništvu koje se nalazilo pred teškim iskušnjima. Uvijek spremjan na žrtvu, nerijetko je stavljao

“MOJA JE OSVETA OPROST.”

**Beatifikacija ili proglašenje mučenikom sluge
Božjega MIROSLAVA BULEŠIĆA biskupijskog
svećenika BISKUPIJE POREČKE I PULSKE († 1947.)**

svoj život na kocku pred njemačkim zapovjedništvom, kao i pred drugim vojnim zapovjedništвима тога područja, kako bi spriječio strijeljanje, uhićenje ili otpremanje u koncentracijske logore nekih od njegovih vјernika. Godine 1945. premješten je u župu Kanfanar gdje se njegova pastoralna revnost još više razvila, posebno u odgoju djece i mladih, kao i u pomaganju siromašnjima. Godine 1946. imenovan je zamjenikom ravnatelja i profesorom u Sjemeništu u Pazinu. Njegove višestruke aktivnosti i plodovi rada bili su očigledni znakovi njegove izvanredne svestranosti i sposobnosti u odgojnem radu.

U ono je vrijeme politička i kulturna klima postala sve težom i ugnjetavačkom uslijed diktatorskih obilježja jugoslavenskog režima od samog početka, s jakim protukršćanskim naznakama po diktatu komunističke ideologije, koja je već odredivila sudbinu mnogih europskih naroda. Bilo je to doba progona Crkve u Jugoslaviji pa su mnogi svećenici ubijeni i zatvarani, a o njima su javna glasila malo govorila.

Komunistička politička vlast, između ostaloga, poduzimala je sve što je bilo u njezinoj moći u sprječavanju pastoralne djelatnosti svećenika, pa tako i pri dijeljenju krizme u istarskim župama. Prigodom podjele krizme u župi Lanišće 24. kolovoza 1947., Sluga Božji pratio je izaslanika tršćansko-koparskog biskupa, monsinjora Jakoba Ukmara, kada su neki dužnosnici režima počeli prijetiti i čak napadati roditelje krizmanika, kao i sve nazоčne župljane. Napetost je sve više rasla, ali je obred ipak priveden kraju. Nešto kasnije, skupina komunista upala je u župnu kuću i napala nazоčne svećenike, a posebno su se okomili na predvoditelja obreda i na vlč. Miroslava: prvi je ranjen po raznim dijelovima tijela, dok je drugi premlaćen, više puta gurnut u zid i konačno ubijen nožem. Jedini povod za to nasilje koje je dovelo do njegove smrti bila je činjenica da je Slu-

**KOMUNISTIČKA
POLITIČKA VLAST,
IZMEĐU OSTALOGA,
PODUZIMALA JE SVE
ŠTO JE BILO U NJEZINOJ
MOĆI U SPRJEČAVANJU
PASTORALNE
DJELATNOSTI
SVEĆENIKA, PA TAKO I
PRI DIJELJENJU KRIZME
U ISTARSKIM ŽUPAMA.**

ga Božji bio kršćanin i svećenik. Drugih objašnjenja nema, ni političkih ni etničkih, koji bi mogli biti povodom proganjanju kojem je bio žrtva. Dapače, mučenički čin njegove smrti još više dolazi do izražaja kada se uzme u obzir to da je on čak bio sklon pripajanju Istre Jugoslaviji, stoga njegovi progonitelji nisu imali nikakav drugi povod za opravdanje svog zlodjela.

Iz duhovnog dnevnika vlč. Miroslava jasno proizlazi kako je bio svjestan opasnosti koja je prijetila njemu i ostalim svećenicima i vјernicima, ali on je bio spreman prihvatići sve kako bi ostao vјiran Kristu i svom životnom opredjeljenju. Duboka duhovnost, apostolski žar i ljubav prema pastoralu (*pastoralni caritas*) koji su ga odlikovali, pripremili su Slugu Božjeg na posljednje svjedočenje. Njegove posljednje riječi, koje je potom sarkastično ponovio njegov ubojica, bile su: „*Isuse, primi dušu moju.*“ Bez obzira na zahtjev majke i rodbine da se vlč. Miroslava Bulešića pokopa na groblje njegova rodnog mjesta, komunistička ga je vlast odlučila pokopati na groblje u Lanišću. Ukrzo je za mnoge njegov grob postao mjesto diskretne i tihe molitve. Godine 1958. u strogoj tajnosti njegovi su posmrtni ostaci prenijeti na groblje u Svetvinčentu.

Devet godina nakon ubojstva vlč. Miroslava, dok su još uvijek bili na snazi teški progoni Crkve u Jugoslaviji, biskup monsinjor Dragutin Nežić, tadašnji apostolski upravitelj Porečke i Pulske biskupije, kao i hrvatskog dijela Tršćanske i Koparske biskupije, odlučio je službeno pokrenuti kanonizaciju Sluge Božjega. Redovni informativni proces otvoren je 24. travnja 1956. godine. No, uzimajući u obzir ona vremena, ubrzo je obustavljen. Nakon pada jugoslavenskog komunističkog režima, tijek je postupka obnovljen te je od 2000. do 2003. izvršeno Biskupsko istraživanje, čija je pravna valjanost priznata odlukom od 14. prosinca 2007. godine. Sjednica povijesnih savjetnika održana je 26. listopada 2010., dok je 30. ožujka 2012. održan poseban Kongres teoloških savjetnika koji je iznio pozitivno mišljenje. Oci kardinali i biskupi, na redovnoj sjednici od 20. studenog 2012., kojom sam predsjedavao ja, kardinal Angelo Amato, utvrdili su da je Sluga Božji ubijen zbog njegove vјernosti Kristu i Crkvi.

Nakon što je Svetom Ocu Benediktu XVI. iznijeto iscrpljeno izvješće kardinala prefekta o svim ovim fazama, Sveti Otac, potvrđujući glasanje Kongregacije za kauze svetaca, današnjim je danom izjavio: *Utvrđuje se mučeništvo u slučaju sluge Božjega Miroslava Bulešića, dijecezanskog svećenika u predmetu i učinku o kojem se raspravlja.*

Na kraju je Sveti Otac naredio da se ova odluka obznani i upiše u spise Kongregacije za kauze svetaca.

Izdano u Rimu 20. prosinca 2012.

kardinal Angelo Amato, SDB
prefekt
†Marcello Bartolucci,
naslovni nadbiskup Bevagne

Nova knjiga o budućem blaženiku Miroslavu Bulešiću

FABIJAN VERAJA

ANA CVITAN

Ovih je dana, u izdanju Porečke i Pulske biskupije, iz tiska izašlo jedinstveno izdanje, knjiga „Miroslav Bulešić, svećenik i mučenik – Znakoviti lik moderne povijesti Istre” autora Fabijana Veraje, koja opisuje život Miroslava Bulešića, mladog svećenika (1920. – 1947.). Bulešić je umro mučeničkom smrću 24. kolovoza 1947. u župi Lanišće, a sada će biti proglašen blaženim i time uzdignut na čast oltara.

U knjizi opisane povijesne prilike u Istri i Bulešićev život

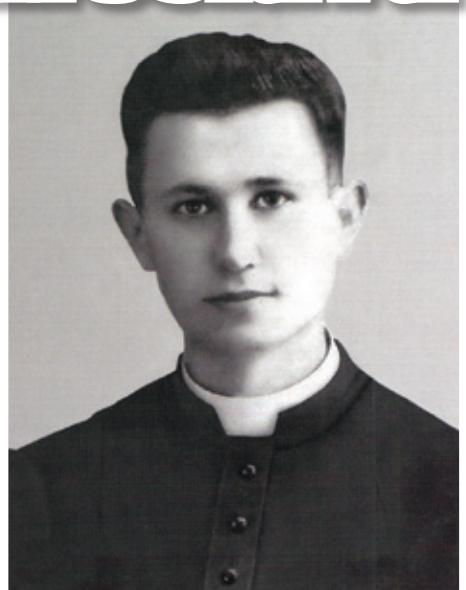
U prvom dijelu donosi se kratak životopis Miroslava Bulešića, od rođenja u Čabruničima, studija u Kopru i Rimu, službovanja u župi Baderna i Kanfanar, profesora u Biskupijskom sjemeništu u Pazinu, do nasilne smrti i montirana sudskog procesa koji je uslijedio. U ovom dijelu donose se i iskazi osoba koje su poznavale Miroslava Bulešića, koje svjedoče o njegovu svetačkom životu ili, pak, kao očevici, opisuju tragični događaj.

U drugom dijelu opisuju se povijesne prilike razdoblja talijanske uprave u Istri, zatim uloga istarskih svećenika u nastojanju za očuvanje nacionalnog – hrvatskog identiteta, opisuju se događanja za vrijeme Drugog svjetskog rata te stanje u Istri za vrijeme poslijeratnih progona Crkve.

Knjigu posebno obogaćuju pisma i osobni zapisi iz dnevnika Miroslava Bulešića, iz kojih se nazire njegovo istinsko predanje Ocu, spremnost na oprštanje, poziv na mir i njegova ljubav prema svakom čovjeku. Istimemo da knjiga započinje Bulešićevim pozivom na oprost, koji je budući blaženik zapisaо u svom Duhovnom dnevniku 23. travnja 1945. godine.

Prvi put objavljeni dokumenti u svezi s događajima u Lanišću

Knjiga je bogato opremljena i donosi fotografije brojnih dokumenata: Bulešićev krsni list, njegov studentski indeks s Papinskog

MIROSLAV BULEŠIĆ

SVEĆENIK I MUČENIK
ZNAKOVITI LIK
MODERNE POVIJESTI ISTRE

sveučilišta Gregoriana, zapisnik tadašnjih vlasti o istražnom uviđaju u crkvi i župnoj kući u Lanišću, izvadak iz Optužnice protiv „provokatora incidenta”, kao i presudu Okružnog suda za Istru. U knjizi nalazimo i medijske odjeke na zločin u Lanišću: izjavu Vladimira Bakarića, predsjednika Vlade tadašnje Narodne Republike Hrvatske u kojoj se krivnja za zločine u Lanišću pripisuje svećenicima. Zanimljivi su i članci koji su u kolovozu 1947. objavljeni u listu Observatore Romano te komentar objavljen u Vjesniku 31. kolovoza 1947. pod naslovom „Pozadina provokacije u Lanišću”, kao i pismo iz 1990. godine u kojem autor istog članka potvrđuje kako je tekst sastavio „ponalogu redakcije” te se ograjuje od svega što je 1947. godine napisao.

Kongregacija se izjasnila o Mirovu mučeništvu na temelju Pozicije

Ova knjiga, koja se naziva i „Pozicija”, službeni je dokument. To je tzv. Pozicija o svetosti ili mučeništvu kandidata za kanonizaciju (Positio super martyrio). Napisana je temeljem dokumenata prikupljenih za

vrijeme biskupijskog istraživanja u procesu kauze sluge Božjega Miroslava Bulešića koji je 2000. godine pokrenuo tadašnji biskup mons. Ivan Milovan, a koji je završen 2004. godine, te drugih dostupnih dokumenata. Temeljem tih dokumenata, Kongregacija za svete izjasnila se o mučeništvu Miroslava Bulešića.

Studija je djelo mons. Fabijana Veraje, svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije, nekadašnjeg podtajnika Kongregacije za proglašenje svetima, koji je slične studije priredio i u kauzama Bartola Longa, Nielsa Stensena, Petra Friedhofena i Ivana Merza. Knjigu je s talijanskog preveo vicepostulator mons. Vjekoslav Milovan, koji je i sam pridonio prikupljanju građe.

Ovaj izuzetno vrijedan dokument od 335 stranica, po promotivnoj cijeni od 50 kuna, može se preuzeti na webnoj stranici: www.miroslavbulesic.hr, kupiti u knjižarama Josip Turčinović d.o.o. u Poreču, Pazinu i Puli, ili naručiti pozivom ili slanjem upita biskupijskom Uredu za javnost (tel: 052/635-417, e-mail: info@miroslavbulesic.hr).

(NE)ZABORAVLJENI AKTERI ISTARSKOG VELIKOG PETKA

 MARIO SOŠIĆ

Približavamo se svečanosti proglašenja blaženim svećenika Miroslava Bulešića koji je prije 66 godina, u 27. godini života, planski i suočeno ubijen u župnom stanu nakon krizme u Lanišću. Smatram da je to dobar trenutak da se o tom liku svećenika mučenika, ali i o okolnostima koje su omogućile da se taj zločin dogodi, da se on zataška i krivotvori, i da se dirigirano krivica prebaci na samu nevinu žrtvu i istarsku Crkvu, prozbore na jedan sveobuhvatniji i jasniji način.

Svećeničke žrtve

Svećenik Bulešić nije ni jedina, ni prva, istarska svećenička žrtva koja se dogodila u Istri u vihoru Drugog svjetskog rata i u poraću. U ratu je nekoliko njih poginulo, od raznih vojski i na različite načine, uvijek pod «opravdanom optužbom» da su radili za jednu, drugu ili treću zaraćenu stranu. Pod «novom vlašću» nastavljena je represija prema svećenstvu, ali ne više s neposrednim smrtnim posljedicama, s izuzetkom don Mire. Svi su oni, nakon dolaska demokracije i uspostave države Hrvatske, evidentirani u popisu žrtava, a podignuto je i kameno obilježe s popisom sedamnaest imena kod crkvice svete Marije Sutomore, uz cestu Žminj – Svetvinčenat, čime im se iskazuje spomen i poštovanje.

Međutim, vrijeme, način na koji je planiran masovni napad na crkvene službenike u obavljanju njihove vjersko-dušobrižničke službe, javno-transparentno i gotovo ritualno ubojstvo Kristova učenika i nepokolebljiva sljedbenika, svećenika Bulešića, i potom politička i pravna zaštita ubojice, pomagača i naredbodavaca, a suđenje preživjelim žrtvama i zauzetim vjernicima u obrani napadnutih svećenika i vjernika, uzdižu Krvavu nedjelju u Lanišću na razinu simbolike martirija Kristovе Crkve, konkretno na simbol istarskog Velikog petka.

Istarski Veliki petak u Lanišću

Kao u primjeru Isusa Krista, i ovdje su gotovo svi akteri na broju.

Tu je nevin, žrtvovan Jaganjac, svećenik Bulešić. Tu je i organiziran «istarski narod», i to organiziran od domaćih istarskih političkih prvaka i prvakinja, koji napada Crkvu i time već unaprijed očekuje nevinu žrtvu i opravdava ubojstvo «u ime naroda».

Vlast, milicija, ... «peru ruke» i daju priliku svjesnom «istarskom narodu» da odredi kaznu za Jaganjca. A ona je, jedna jedina. Ne dolazi u obzir privođenje, suđenje, udaranje, pljuvanje, protjerivanje ili nešto slično, već samo smrt, i to javna, ritualna smrt, usred bijela nedjeljna, Gospodinova, dana i pred brojnim mnoštvom i svjedocima. Za primjer i opomenu svima koji misle ići «putem Krista», a ne putem Antikrista. Ubojstvo je to nožem u prsa i grlo, s više uboda, od strane jednog od najhrabrijih i «najsvjesnjih» napadač-ubojica, nad čovjekom-svećenikom, Kristovim sljednikom, koji stoji miran u svom crkvenom prostoru, bez obrane, bez otpora.

Na tom vremenski kratkom, ali dramatičnom, Bulešićevu križnom putu javljaju se, poput jeruzalemske drame, i likovi nekoliko Cirenaca i Magdalena, utjelovljeni u župniku Stjepanu Ceku, biskupskom izaslaniku J. Ūkmaru, u nekoliko hrabrih župljana i župljanki, laniščanskih

vjernika, koji se odupiru zločinačkom naumu napadača i koji su kasnije prenijeli vjerno svjedočanstvo o drami i akterima istarskog Velikog petka.

Zemaljsko-politički aspekt Nevine žrtve

S druge strane, epilog zemaljske pravosudne farse i političke presude provodi Veliki sudac u Pazinu, istarski Žminjac-komunist, koji strogo kažnjava preživjele sužrtve-Cirence (župnika Čeka, monsignora Ukmara, četiri župljana), a zapravo oslobađa svake krivnje ubojicu i pomagače. O nalogodavcima se, jasno, i ne raspravlja. Ni tada, ni ikad kasnije.

Na toj, tako započetoj i tako ustrojenoj «moralnoj pravdi» izgrađuje se i živi u Istri narednih nekoliko desetljeća jedan bezbožni sustav koji se sve do danas nije u stanju pokajati za učinjeno zlo, ispričati se svim vjernim Kristovim sljedbenicima i pokloniti se žrtvi Nevinog blaženika i drugih znanih i neznanih. Da je tomu tako pokazuju i pojedine polemike koje su se pojavile tijekom ove godine na temu laniške Krvave nedjelje. Još postoje, oglašavaju se i potpisuju, sljednici «opravданog zločina» koji ne odstupaju od teze o samokrvnji žrtvi. Takvu ostavštinu u Istri, mišljenja sam, trebalo bi već jednom činjenično radikalno razotkriti i staviti točku na poglavje uljepšavanja i uzdizanja ukupne revolucionarne prošlosti.

To novom blaženiku doduše ništa ne znači. Mi vjerujemo i znamo, što je ovom beatifikacijom i potvrđeno, da se on kao nevinha žrtva, iz mržnje prema Crkvi (Kristu), posvećen nalazi u domu Očeva. Ali je nama i dalje živjeti u društvenom ambijentu tog nedovoljno raskrinkanog zločina i tog neokajanog grijeha. Dao Bog, po zagovoru blaženog Mire, da se stvari, pa i nakon toliko godina, promijene u Istri u smjeru slobodne afirmacije istine o istarskom Velikom petku.

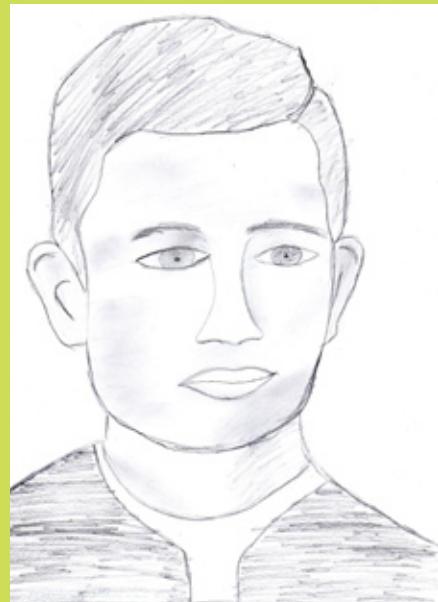
MLADI - BULEŠIĆ I DRUGI HRVATSKI SVECI

Bl. Miroslav Bulešić, Nina Galant, 3. a, Žminj

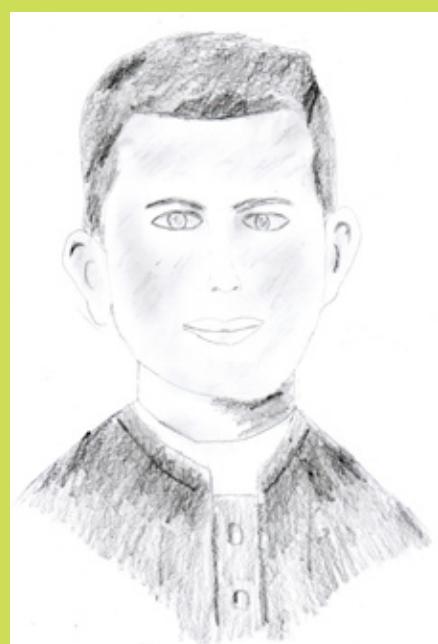
Bl. Miroslav Bulešić, Marijana Tomišić, 5. r., Žminj

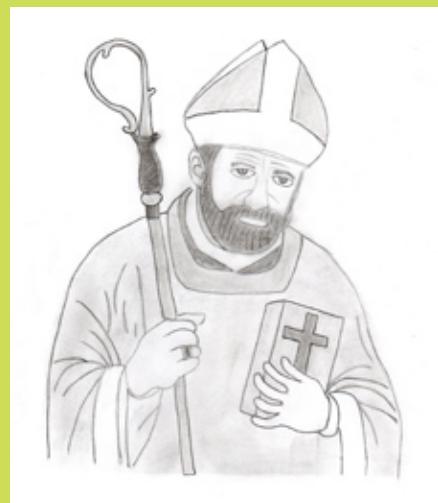
Bl. Miroslav Bulešić, Natali Galant, 8. a, Žminj

Bl. Miroslav Bulešić, Nina Jurić 2. r., Žminj

Bl. Miroslav Bulešić, Valentina Ivančić, 8. a, Žminj

Bl. A. Kažotić, Lana Tomišić, 5. r., Žminj

BRAZIL-PAPAFRANJONA 28. SVJETSKOM DANU MLADIH U RIO DE JANEIRU

Nosite Evanđelje i nosite snagu Božju kako biste istrebljivali i rušili zlo i nasilje; kako biste zatirali i uništavali ograde sebičnosti, nesnošljivosti i mržnje; kako biste gradili novi svijet. Dragi mladi! Isus Krist računa na vas! Crkva računa na vas! Papa računa na vas! Marija, Majka Isusova i Majka naša, neka vas uvijek prati svojom nježnošću! ‘Idite i učinite učenicima sve narode!‘ – Tim je riječima, koje upućuju na Božji poziv i obećanje mladom Jeremiji, papa Franjo završio svoju propovijed pred više od tri milijuna hodočasnika, najvećim dijelom mladih iz više od 120 zemalja svijeta, na misi koju je na završetku 28. Svjetskog dana mladih u nedjelju 28. srpnja slavio na glasovitoj plaži Copacabani. Riječ je ne samo o jednoj od »najvećih« misa u povijesti Crkve, nego i o jednom od najbrojnijih susreta u ljudskoj povijesti uopće.

Više od tri milijuna mladih preplavilo Copacabanu

Papino putovanje u Brazil (zapravo je Rio bio jedino odredište, ako se izuzme marijansko svetište Aparecida koje je udaljeno 200 km od grada) započelo je u ponедjeljak 22. srpnja. U utorak 23. srpnja, dok se Sveti Otac odmarao od putovanja, otvoren je Svjetski dan mladih, misom koju je predvodio nadbiskup Rio de Janeira Orani Joao Tempesta. Papa i mladenačko mnoštvo susreli su se četiri puta, svaki put na Copacabani. Prvi put u četvrtak 25. srpnja navečer kako bi mladi Svetome Ocu izrazili dobrodošlicu. U petak je papa Franjo predsjedao pobožnosti Križnoga puta, a u subotu navečer održano je veličanstveno bdijenje s Papom, kao

uvod u još veličanstvenije nedjeljno misno slavlje.

Osim 3,2 milijuna hodočasnika (prema voditelju Tiskovnog ureda Svete Stolice o. Federicu Lombardiju, vodeće medijske kuće također govore o više od tri milijuna), na završnom slavlju u nedjelju sudjelovalo je oko 1500 biskupa te 15 000 svećenika, a skup koji će zacijelo naći svoje mjesto u povijesti Južne Amerike svojim su dolaskom počastila četiri šefa latinskoameričkih država, brazilska predsjednica Dilma Rousseff, argentinska predsjednica Cristina Kirchner, bolivijski predsjednik Evo Morales te surinamski predsjednik Desi Bouterse. Mladi su hodočasnici doslovno prekrili 4 km dugačku plažu koja je, najprije na društvenim mrežama, a onda i u medijima, već dobila svoj novi nadimak, »Papacabana«. Među njima je bilo oko četiristo mladih iz Hrvatske, koje je u Brazil dopratio pomoćni zagrebački biskup Mijo Gorski.

U nagovoru prije molitve Andeoskog pozdravljenja, nakon mise, Sveti je Otac objavio da će sljedeća zajednička proslava Svjetskog dana mladih biti 2016. godine u Krakovu, u Poljskoj. (GK/D.Grden)

Svoje doživljaje s ovog prekrasnog i vjernom ispunjenog događaja s čitateljima Landonje žele podijeliti i mladi naše biskupije:

Dino Deltin

Za mene je ovo hodočašće bilo iskustvo Božje ljubavi i Božji prolazak. Sama je činjenica da sam bio u Brazilu dovoljna jer je Bog novac providio doslovno u zadnji čas. Lijepo je bilo biti u zajedništvu s braćom iz zajednice tih 18 dana koliko je

trajalo hodočašće. Ja iskreno nisam otišao tamo vidjeti neke znamenitosti, nego slušati Gospodina koji je govorio preko katehistu kada smo imali pohvale, preko Pape, preko Kika Arguella, koji je inicijator Neokatikenskog puta, i preko puno drugih situacija. Dirnula me jednostavnost i čvrstina pape Franje koji je rekao da služimo bez straha i evangeliziramo jer to je ozbiljna zapovijed, a ne neka apstrakcija. Na susretu s Kikom, gdje je bilo ustajanje tko osjeća poziv za prezbiterat, ja i još 10-ak mladića iz Hrvatske ustali smo i rekli „da“ Kristu. Ovo je bilo povjesno vrijeme za mene, vrijeme puno milosti, sigurno nikad neću zaboraviti ovo hodočašće i uvijek ću zahvaljivati Bogu koji me tam doveo i pohodio me.

Paolo Deltin

Za mene je ovo hodočašće bilo jedan veliki Božji prolazak i ohrabrenje za moj život. Bio sam zadriven jednostavnošću i načinom na koji su nas tamo obitelji primile i davale se do kraja, pa čak i više od svojih mogućnosti. Zadovoljan sam se vratio kući jer sam video da je ovaj događaj bio važan za Crkvu u kojoj ima mnogo mladih koji su prije svega poslušni Papi. Nakon kateheza s nadbiskupom Gorskim i odgovornima naše grupe te snažnih Papinih riječi te kasnije Francisca Agruella, ohrabren sam se vratio kući. Bilo mi je izuzetno zadovoljstvo prisustvovati ovom povijesnom događaju za Brazil, za sve mlade, a također i za mene. Neizmjerno sam zahvalan Bogu, svojim roditeljima te svim dobročiniteljima koji su nam omogućili odlazak na Svjetski dan mladih u Rio de Janeiro 2013. godine.

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI: Franjo Ravnik (2)

Prilog za uvid u život i djelo Franje Ravnika

✉ DR. SC. MAJA POLIĆ

HAZU Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka

Prvi konkreniji pokušaj da se istarskim Hrvatima dâ pristupačna svjetovna publikacija na materinskom jeziku pada tek potkraj 60-ih god. XIX. stoljeća. Naime, god. 1868. Ravnik, uz Dobrilinu novčanu pomoć, kao i pomoć još jednoga Slovenca – biskupa Bartolomeja Legata, izdao je kalendar *Istran za 1869.*, a onda i drugi 1869. za 1870. godinu. Uz pisanu suradnju samoga Ravnika, koji je napisao uvodni, odnosno kalendarski dio i završnu riječ, članke su u toj ediciji objavili i J. Dobrila, Petar Studenac – jedan od prvih pristaša ilirskoga pokreta iz Istre, Vjekoslav Spinčić, Matko Laginja i ostali.

Izgledalo je da će publiciranje ove knjižice dati lijepe rezultate i u okupljanju preporoditelja te u širemu političkome radu u narodu. U tome pogledu Dobrila je sasvim realno ocjenjivao ovu akciju oko objavljivanja Kalendarja, kao i značaj same publikacije. Uzimajući u obzir sve jači čitaonički pokret i sve brže pojavljivanje predstavnika iz brojnije generacije školovane mladeži, u njegovim je planovima za jačanje hrvatskoga pokreta u Istri ovaj kalendar vjerojatno predstavlja značajan korak naprijed, ali ne i najvažniji. Taj nadasve važan, presudan korak predstavljalo je pokretanje spomenutih novina *Naša sloga* na hrvatskome jeziku.

Ideja o tome konkretnie je obrise dobila u mislima biskupa Dobrile. O tome je, prema do sada pronađenim izvorima, prvo pisao upravo Ravniku, u prosincu 1869. godine, ponudivši mu da bude urednik budućega lista. I sam Dobrila zna da bi posao «s početka svakako mučan bio, a i poslije toga tegotan.» No, Ravnik je odbio, ali je spremno prihvatio izvršavanje drugih poslova oko novina, primjerice, korekturu i slično. Istovremeno, Ravnik je

bezuspješno pokušavao pronaći urednike na području Kastva i tadašnje Rijeke. Na kraju službeni je urednik *Naše sloge* postao Antun Karabaić, svećenik Krčke biskupije koji je tada bio na službi u Trstu. Glavni suradnik i pomoćnik urednika bio je Mate Bastian.

Naša sloga osmišljena je kao poučni, gospodarski i politički list. Tiskana je pod geslom narodne poslovice: *Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.* Počela je izlaziti u Trstu 1. lipnja 1870. kao dvotjednik; od srpnja 1899. do 25. svibnja 1915. izlazila je u Puli.

SVEĆENIK RAVNIK ZNATNO JE ZADUŽIO ISTARSKI PROSTOR.

**STIGAVŠI ONAMO U JEKU
HRVATSKOGA NARODNOG
PREPORODA, DJELOVAO JE
INTENZIVNO NA HRVATSKOME
KULTURNOM I NACIONALNO-
PREPORODNOM POLJU.
IAKO JE NJEGOVA EPIZODA
HRVATSKE STRANE ISTARSKOGA
POLUOTOKA TRAJALA KRATKO,
ITO JE BILO DOVOLJNO
DA ZAUZME VAŽNU ULOGU
U PREPORODU ISTARSKIH
HRVATA.**

Zadaću i program *Naše sloge* najavilo je uredništvo u prvom članku prvog broja pod naslovom *Mili rode!* – izjavom da list «ima postati živo središte svega duševnoga pokreta u tih naših stranah.» Za razliku od preporodnih listova Banske Hrvatske i Dalmacije, koji su se na početku narodnog preporoda obraćali inteligenciji, kao jezgri rodoljuba pozvanoj da budi sve slojeve naroda, *Naša sloga* obraćala se izra-

vno seljaku pa su stil i sadržaj prilagođeni hrvatskome seljačkom puku. U svome pišanju *Naša sloga* bila je vrlo blaga i kompromisna. Nije izlazila s nekim borbenim programom, već je posvećivala veću pozornost političkom odgoju hrvatskih seljaka, poticala je u njima ljudsku i nacionalnu samosvijest i vrlo oprezno ukazivala na pri-padnost Istre Hrvatskoj, gdje je podržavala Narodnu stranku. U prvih je deset godišta *Naša sloga* – prema mišljenu ugledne hrvatske povjesničarke dr. sc. Mirjane Gross – stvorila podlogu za širenje moderne na-cionalne svijesti među hrvatskim seljacima u Istri, a samim tim i njihovo pripremanje za sudioništvo u budućem masovnom nacionalnom pokretu.

Vratit ćemo se nakratko na kalendar *Istran*, čije je objavljinje u potpunosti ovisilo o Dobrilinoj pomoći. U jesen 1870. god. Ravnik je Dobrili uputio molbu da odobri pomoć za izdavanje kalendarja za narednu, 1870. godinu. No, Dobrila je to odbio. Svi naknadni Ravnikovi pokušaji, kao i njegovih pomoćnika, bili su bez uspjeha. Osnovni preduvijet – novac – nisu imali te sva korespondencija između Vjekoslava Spinčića i ostalih međusobno i s Ravnikom nije dala rezultata. Razlog je Dobrilinu odbijanju financiranja Kalendara možda ležao i u odnosima Dobrile i Ravnika, odnosno, o vjerojatnosti da je Dobrila bio zlopamtilo – o čemu je Ravnik pisao Spinčiću te mu nije oprostio odbijanje

ponude da preuzeme brigu oko realizacije zamisli o pokretanju *Naše sloga*.

Ipak, smatramo da je mudri Dobrila na izdavanje Kalendara gledao sasvim drukčije od vatreñih mladića. Naime, on ga je ocjenjivao potpuno realno. Kalendar je u planovima J. Dobrile, kao izvrsnoga poznavatelja političke situacije Istre, s ciljem jačanja tamošnjega hrvatskoga pokreta (tada u samim počecima) i njegovo pretvaranje u ozbiljnijega i organiziranijeg političkog protivnika talijanske komite pokretu, nedvojbeno predstavljao značajnu etapu.

Ali, Dobrila je također znao da ta etapa nije i najvažnija, stoga izdavanje Kalendara nije smatrao izuzetnim događajem, već sredstvom kojim je trebao utvrditi da je nastupilo doba u kojemu se može početi izdavati glasilo koje će biti i češće i djelotvorije od jednoga kalendara.

Akademik Petar Strčić ocjenjuje: «Čini se da je 'Istran' bio samo Dobrilin pokus da vidi kako će svjetovna lektira biti primljena u Istri, s kakvim će pisanim materijalima i s kakvim spisateljskim snagama raspolažati novi pothvat koji je Dobrila planirao.» U tome, čini se, leži i osnovno značenje objavljuvanja toga kalendara. Sve snage te materijalna sredstva bili su usmjereni ka *Našoj slozi*, što se itekako isplatilo jer se taj list pokazao kao temeljna prekretnica istarske povijesti druge polovice XIX. stoljeća, i to prema utjecaju koji je imao na razvoj hrvatskoga narodnog preporoda Istre, kao i razvoj cjelokupnoga društvenog života Hrvata u Istri.

Zahvaljujući svojemu vrijednom djelovanju, Ravnik je u Istri uživao veliko povjerenje pa je bio predložen za zastupnika u Pokrajinski sabor u Poreču 1867. godine. No, zbog zagovaranja probitaka hrvatskoga i slovenskog naroda te njegove izjave da će u Saboru govoriti hrvatskim jezikom, kao i narodnjačkoga nastojanja, to mu je bilo onemogućeno.

Svećenik Ravnik znatno je zadužio istarski prostor. Stigavši onamo u jeku hrvatskoga narodnog preporoda, djelovao je intenzivno na hrvatskome kulturnom i nacionalno-preporodnom polju. Iako je njegova epizoda hrvatske strane Istarskoga poluotoka trajala kratko, i to je bilo dovoljno da zauzme važnu ulogu u preporodu istarskih Hrvata. O tome se danas ne zna dovoljno. Istočemo da je u rukopisu ostala i njegova gramatika hrvatskoga jezika. Zbog svega navedenog usuđujemo se njegov preporodni napor ocijeniti iznimno značajnim te ga smjestiti uz bok prvaku istarskog preporodnog pokreta, dr. Jurju Dobrili.

Davidova fotografiska sonata

Izložba fotografija Davida Ivića

Jean Luc Ponty

FAŽANA Ispred Matice hrvatske – ogranka u Fažani, u ime organizatora i ovogodišnje izložbe, nazočne je na otvaranju 24. srpnja pozdravio dr. Alojz Štoković. Tradicionalno se izložba organizira povodom blagdana Gospe od Karmela, inače suzaštitnice Fažane u istoimenoj crkvici. David Ivić izložio je 18 crno-bijelih fotografija / portreta glazbenika koje su nastale zadnjih desetak godina. O umjetniku je nadahnuto govorio autor kataloga Daniel Načinović, iz čega izdvajamo: *Evo nas iznova u okružju gdje se fotografija uprizoruje kao dokument i umjetnički signal, kao trenutak u prelamanju vječitih promjenā, ovdje gdje autorskim izborom objektiv traži čovjeka. Taj je, međutim, trenutak okružen i sugestijom glazbene komunikacije, a portretni potpourri stiže iz fotografске riznice gotovo bezbrojnih udolmljenih vizura u fotografskom umijeću Davida Ivića. Likovni umjetnik i glazbenik, k tome gost i moderator mnogih kulturnih priredaba, gotovo da među elemente i ne izlazi bez svoje fotografске aparature. Ukorak za njim, dobra je ovo prigoda da kroz šumove glasova i koraka zastanemo pred razgovornom tišinom likova i glazbe (njenih odjeka) s nekih koncertnih ili sličnih susreta. „Svaki put kad naslikam portret, izgubim jednog prijatelja.“ Tako je znao reći slavni američki portretist John S. Sargent. Sargent je bio slikar; fotografu se sve oprاشta. Čast otvaranja pripala je vlč. Iliju Jakovljeviću, župniku fažanskom. (L)*

Mučenici i drugi sveci s područja Istre u doba antike

✉ STANKO JOSIP ŠKUNCA

SVETE MUČENICE NA LUKU EUFRAZIJANE

Na trijumfalom luku apside Eufrazijeve bazilike u Poreču nalazimo medaljone u mozaiku koji prikazuju likove kršćanskih mučenica, dakle, isključivo žena, što je posebnost. Zanimalo nas je imaju li one neku posebnu vezu s Istrom, ali smo na kraju zaključili da je, osim svete Eufemije, riječ samo o, za ono vrijeme, vrlo popularnim ranokršćanskim mučenicama. S desne su strane Jaganjca: Agata, Agneza, Cecilija, Eugenija, Bazilisa i Felicita, a s lijeve: Eufemija, Tekla, Valerija, Perpetua, Suzana i Justina.

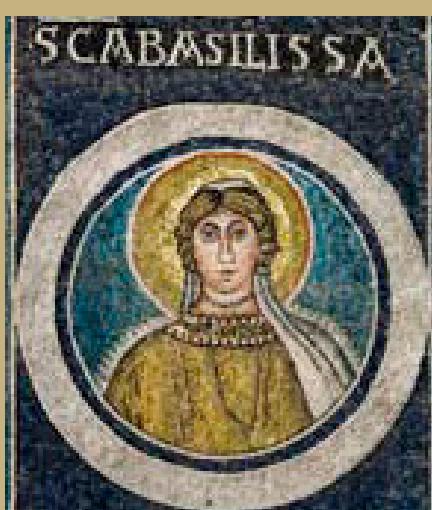
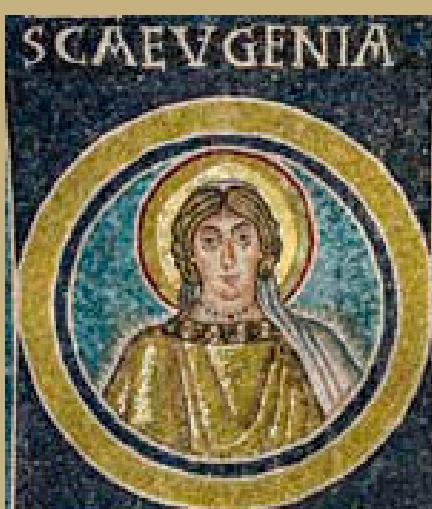
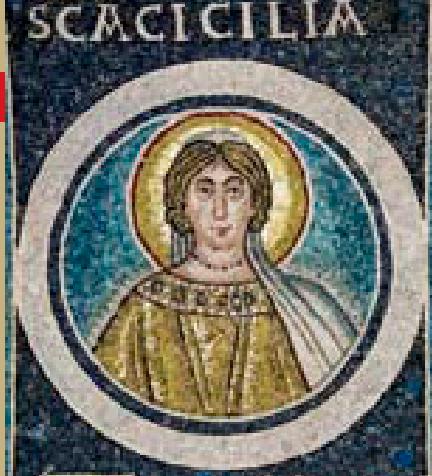
Sveta Cecilia

Nije sigurno vrijeme Cecilijina mučeništva, ali općenito se drži da se to dogodilo početkom 3. st. u Rimu u vrijeme pape Urbana, koji se spominje u aktima mučeništva. Cecilija je bila mlada rimska patricijka zaručena za mladog Valerijana, pogonina. Dok se spremala svadba, djevojka mu otkrije svoj zavjet, da želi biti samo Kristova zaručnica. Valerijana, koji je nije prezreo, pošalje papi Urbanu da mu otkrije tajnu Krista. Mladić povjeruje evanđelju, oduševi se za Krista i dade se krstiti. Pozove i svog brata Tiburcija pa se i on krsti te obojica naviještaju evanđelje. Zbog toga su bili mučeni i pogubljeni. Sudac se želio dokopati njihova imanja pa i Ceciliju

pozove na sud i traži da žrtvuje idolima, što ona odbija. Osuđena na smrt bi mučena u plamenu koji joj nije naudio. Zbog toga joj krvnik trima udarcima mačem pokuša odrubiti glavu. Još je tri dana živjela u mukama i u to vrijeme uspije svoje imanje razdijeliti siromasima. Papa Urban njezinu kuću gdje je mučena pretvorи u «domus ecclesiae». Od 15. st. časti se kao zaštitnica glazbenika jer u aktima stoji da je Cecilija «u srcu pjevala Gospodinu dok su svirala glazbala». Kad je 1599. izvršena rekognicija njezina tijela, kard. Baronius našao ju je kao da spava na desnom boku ispruženih ruku. Slavi se 22. studenoga.

Sveta Eugenija

Sveta Eugenija je rimska mučenica iz polovice 3. st. Njezina passio pravi je roman iz kojega je teško izlučiti povijesnu jezgru. Po toj priči njezin otac Filip bio bi kao prefekt poslan u egiptsku Aleksandriju gdje se preseli cijela obitelj. Tu Eugenija odbije zaruke s Akvilijem, sinom rimskog konzula. Ostatak priče gotovo je identičan onoj o Suzani, palestinskoj mučenici. Oblaći se muški, postaje monah po imenu Eugenije, čak izabran za igumana. U «njega» se zaljubi neka dama, koja je, odbijena, optuži za nemoralne ponude. Na судu u Aleksandriju otkrije se absurdna kleveta. Cijela obitelj završi mučeničkom smrti, muški članovi u Egiptu, a majka Klaudija i Eugenija u Rimu, gdje su se vratile po smr-

ti Filipa. Majka je okupljala svete udovice, a Eugenija poučavala djevojke. Prijavljena kao kršćanka, Eugenija je osuđena na smrt, mučena i na kraju ubijena. Kult svete Eugenije bio je veoma raširen, osobito na Istoku. I nju nalazimo na mozaiku sv. Apolinara Novog u «Povorci djevica».

Sveta Bazilisa

Ima nekoliko mučenica ovog imena (Basilissa) i nismo sigurni koju je biskup Eufrazije htio počastiti. Jedna se u Rimu spominje zajedno sa svetom Anastazijom. Obje su bile učenice sv. Petra te su ga nakon mučeništva pokopale, da bi zatim i same bile pogubljene 68. g. za Nerona progonstva. Druga Bazilisa je djevica i mučenica iz Nikomedije, mučena za Dioklecijana 303. g. Spomen joj pada 3. rujna.

TEOLOŠKO PASTORALNI TJEDAN

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Teologija u Rijeci - organizira znanstveni simpozij na temu

“NAŠA CRKVA U BULEŠIĆEVO VRIJEME I DANAS”

Simpozij će se održati 16. rujna 2013. godine

Program

- 8,45 Otvaranje i pozdravi
9,00 Mons. dr. sc. Mile BOGOVIĆ „Specifičnosti progona Crkve neposredno nakon Drugog svjetskog rata u Gospicko-senjskoj biskupiji“
9,20 Doc. dr. sc. Marko MEDVED „Riječka biskupija nakon Drugog svjetskog rata“
9,40 Doc. dr. sc. Franjo VELČIĆ „Krčki biskup dr. Josip Srebrnić među prvim proganjениm hrvatskim biskupima nakon Drugog svjetskog rata“
10,00 Rasprava
10,30 Pauza
11,00 Prof. dr. sc. Stipan TROGRLIĆ „Progoni i stradanja Katoličke Crkve u Porečkoj i Pulskoj biskupiji u prve dvije poratne godine (1945.-1947.)“
11,20 Dr. med. Vlado ŽMAK „Lik i djelo Miroslava Bulešića“
11,40 Rasprava
12,15 Sveta misa
13,00 Ručak
14,30 Prof. dr. sc. Nela Veronika GAŠPAR „Mučenik i žrtva u suvremenoj teologiji mučeništva“
14,50 Prof. dr. sc. Tonči MATULIĆ „Današnji oblici osporavanja Crkve kao izazov“
15,10 Dr. sc. Jure BOGDAN „Miroslav Bulešić kao uzor i nadahnuće za svećenike danas“
15,30 Rasprava
15,45 Pauza
16,15 Doc. dr. sc. Nikola VRANJEŠ „Novi Direktorij za službu i život prezbitera i beatifikacija Miroslava Bulešića“
16,35 Dr. sc. Natalija BOGOVIĆ „Važnost svjedočanstva svećenika za vjernike laike danas“
16,55 Završna rasprava

Adresa:

Teološko - pastoralni tjedan za svećenike i redovnike Riječke metropolije
Velika dvorana Teologije (br. 210)
Omladinska 14, Rijeka

Ovogodišnji Teološko-pastoralni tjedan u Rijeci u znaku je beatifikacije Miroslava Bulešića koja će se dogoditi 28. rujna 2013. u Puli. Izborom teme ovogodišnjeg TPT-a biskupi Riječke metropolije htjeli su svećenicima i redovnicima bolje približiti lik ovoga istarskog svećenika i mučenika naše Crkve iz 20. stoljeća te njegovim primjerom potaknuti sve na hrabro svjedočenje vjere u novim vremenima.

Miroslav Bulešić rođen je 13. svibnja 1920. u Čabruncićima (Svetvinčenat). Godine 1943. imenovan je župnikom u Kanfanaru, a od 1946. postao je nastavnik i odgojitelj u Pazinu gdje se brinuo o sjemeništarcima. Usprotivio se komunističkom petogodišnjem planu koji je uključivao i rad nedjeljom te udaljavanje Crkve iz javnoga života. U kolovozu 1947., prigodom krizme u Lanišću, komunisti su nožem napali Miroslava u župnoj kući, od čega je preminuo.

Kako bi se shvatile okolnosti Bulešićeva hrabro svjedočanstva predavači na TPT-u ocrtat će uvjete života Crkve nakon Drugog svjetskog rata i za vrijeme komunizma. Nisu se izmjenile samo granice naših dijeceza već su, prije svega, nastali novi uvjeti u kojima su kršćani u Hrvatskoj bili pozvani svjedočiti svoju vjeru. U povjesnom dijelu osvrnut ćemo se na poslijeratnu situaciju u biskupijama koje danas čine Riječku metropoliju, a bit će otkrivene i neke do sada nepoznate pojedinosti.

Dva će predavača, među kojima i osoba angažirana u samoj postulaturi kauze, predstaviti lik istarskoga svećenika Miroslava Bulešića. No njegovo mučeništvo nije samo događaj iz povijesne spomenice već je to, prije svega, poticaj da promislimo i aktualiziramo njegovu poruku u današnjem vremenu. Bulešićovo svjedočanstvo prilika je da se priupitamo o današnjim situacijama u kojima Crkva doživljava osporavanja te da problematiziramo odnos društva spram katolika kao i suprotno. Prilika je to da naglasimo važnost koju za život naroda Božjega danas ima svjedočanstvo svećenika. Bit će govor o i o suvremenoj teologiji mučeništva te o distinkcijama koje valja činiti između pojmove žrtve i mučenika. Bit će riječi i o novom Direktoriju za službu i život svećenika. Nakon svakoga bloka predavanja očekuje se konstruktivna i živa rasprava sudionika skupa.

Zaštita od visokih temperatura u ljetnim mjesecima

IVICA RUKAVINA, DR. MED..

Viske temperature izazivaju zdravstvene probleme kod velikog broja ljudi. Kronični bolesnici (srčani, plućni, bubrežni, dijabetičari, osobe s visokim tlakom, itd.), starije osobe, djeca i trudnice, predstavljaju rizične skupine stanovništva koje su posebno osjetljive na visoke temperature, zbog čega zahtijevaju posebnu pažnju pri provođenju zaštitnih mjera. Osim toga, zdravo radno aktivno stanovništvo koje najveći dio dana provodi na otvorenom prostoru (npr. građevinski radnici, poljoprivrednici, ribari i dr.) također je izloženo opasnosti od štetnog djelovanja visokih temperatura. Djelovanju visokih temperatura izloženi su i mladi zdravi ljudi koji dugo vremena borave na suncu bez odgovarajuće zaštite.

Da bi se izbjegla štetnost djelovanja visokih temperatura, preporučuju se sljedeći postupci:

- ne izlaziti na sunce u razdoblju od 10 do 17 sati jer su tada temperature najviše (pogotovo ugrožene skupine);

- ukoliko prostorije u kojima se boravi nisu klimatizirane, potrebno ih je dobro prozračiti tijekom noći ili u ranim jutarnjim satima, a preko dana držati ih zamračene;

- odijevati lagenu, široku i svijetlu odjeću od prirodnih materijala, uz obveznu zaštitu glave kapama ili šeširima (naročito mala djeca);

- odrasli i djeca trebaju oči zaštititi naočalama s UV zaštitnim slojem (sloj koji štiti od UV zraka);

- ne nositi tjesnu obuću ni visoke potpetice;

- korisno je tijekom dana češće piti manje količine tekućine, pri čemu prednost treba dati prirodnim sokovima, limunadi ili vodi, a smanjiti unos gaziranih pića (velike količine tekućine uzete odjednom, opterećuju srce i bubrege i otežavaju probavu hrane). Važno je napomenuti da se kronični bolesnici (srčani, bubrežni, dijabetičari, osobe s visokim krvnim tlakom i dr.) trebaju posavjetovati sa svojim liječnikom o količini tekućine koju trebaju unijeti.

Prehrana treba sadržavati veće količine voća i povrća kako bi se nadoknadio gubitak minerala. Voće i povrće potrebno je dobro oprati prije upotrebe. Zbog lake kvarljivosti, voće treba držati u hladnom prostoru ili u hladnjaku. Mlijeko, mliječne proizvode, meso i jaja obavezno držati u hladnjaku i kupovati samo na mjestima gdje su ove namirnice sigurno uskladištene, tj. izbjegavati njihovu kupovinu na tržnicama gdje nema odgovarajućih uvjeta. Ograničiti konzumiranje pudinga, kolača s kremom, majoneze, salame i drugih lako pokvarljivih namirnica.

Posebnu pažnju obratiti na osobnu higijenu, tj. redovito se kupati, tuširati i odijevati čistu odjeću.

Ukoliko uvjeti dopuštaju, najbolje se kupati na morskim plažama gdje je more čisto i kupanje dopušteno. U gradskim bazenima u kojima se voda redovito kontrolira i dezinficira također se dobro kupati i rashladiti u ovim ljetnim mjesecima. U razdoblju od 10 do 17 sati najveća je izloženost UV zrakama koje izazivaju opekline i oštećenje kože, dok boravak u hladu smanjuje štetno djelovanje ovih zraka za 50%. Prilikom izlaganja Suncu obavezno je, naročito za djecu, koristiti kreme s najvećim zaštitnim faktorom (50). Prilikom boravka u vodi također treba koristiti zaštitne kreme, budući da 40% UV zraka dopire do 1 m dubine. Sunčati se treba na sljedeći način: prvi dan 15 minuta, zatim svaki sljedeći dan produžavati vrijeme izlaganja Suncu, a izbjegavati sunčanje u periodu od 10 do 17 sati, uz češće uimanje manjih količina tekućine.

U klimatiziranim prostorijama (posebno u automobilima), voditi računa da se ne pravi velika razlika između unutarne i vanjske temperature zraka jer prilikom izlaska iz takvih prostorija može doći do ozbiljnih zdravstvenih problema. Pri pojavi uporne glavobolje, vrtoglavice ili povraćanja, što je sumnja na sunčanicu, potrebitno je što prije obratiti se za pomoć u najbližu ambulantu.

MIVA u Labinu Donjem

LABIN DONJI Vjernici župa Labina Donjeg – M. B. Fatimske i Presvetog Srca Isusova – bili su uspješno animirani i motivirani da se uključe u akciju blagoslova svojih automobila na dan zaštitnika vozača sv. Kristofora 21. 7.2013.

Župnik je putem župnih obavijesti te radijske emisije „Riječ vjere“ na Radio Labinu poslao poziv i obrazloženje da se tom akcijom pomaže

našim misionarima po svijetu u nabavi automobila i drugih prijevoznih sredstava za pastoralne potrebe. Motivaciji je pridonio posebno vlc. Antun Štefan, nacionalni upravitelj Papinskih misijskih djela u RH, koji se telefonom javio u emisiju. Blagoslov je bio na Trgu labinskih rudara u 19 sati, a onda je slijedila misa u crkvi sv. Franje. Sakupilo se 2 000 kuna, a sljedećeg tjedna još 500 kuna. (BIB)

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN
 - duhovna misao za bolji početak dana
 - od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
 - srednja vjerska emisija
 - petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM
 - komentar nedjeljnog Evandelja
 - nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr

Jože: I ti angušt je na finitku, kumpare moj.

Zvane: Vero neka je, kumpare. Tr smo komoć dočkali da splasnu te tepline i sparine.

Jože: A certi su si dali gušta i točali noge u moru, dokle su drugi trgali i zgrabili ud sezone koliko su mogli i rivali.

Zvane: Čujen da nisu svi pasali na lišo. Inšpekcijske su delale tuta forca i pokazale zube. Zapirali su nikе lokale, butige... Bilo je smiha kroz suze i pot.

Jože: Ni škerca. Po rane broskve! Triba stvari vrći u red sad kad smo zakorakli u tu bejatu Jevropu.

Zvane: Vero smo se i nafeštovali tega miseca – ud 'Rima' u Pazinu, Dana domovinske zahvalnosti, Lovrečeve, Svetе Marije Velike, Rokove, pak do Bartulje u Žminju...

Jože: Zrman mi je povida da je bilo veselo i raskantano u Trvižu na viliju Gospe Snižne, u večer prid Dan pobjede i domovinske zahvalnosti. Klapska pisma rastocila se po cilen místu i čula se na daleko i dimboko u noć, deboto do prvih petehi. Čuda lipega i dobrega klapskega kantanja! Svitlega ubraza nastupili su i muškardini z Buzeta ki su udnesli prvo mesto na susretu klapa u Omišu, u Dalmacij, di je klapska pisma najveć doma.

Zvane: Ja san ti, čo moj, bija z mojon krstijankon u Sveten Lovreču na fešti Lovrečevi. Tega dana jopet su potle kvarnar lit zsvirile u župnoj crikvi svetega Martina ubnovjene

orgule, najstariji štrument te foze u Istriji iz osvajajstva stolitja.

Jože: A mene su vnuki natentali da gremo u Savičentu di se je održa Sridnjovikovni špetakl druge nedje angušta. Imali smo ča viti, brajne moj! Vitezi u oklopi, viteški tabori, svaku foz opreme i oružja, sridnjovikovni samanj, i svačesa drugega moglo se viti tam. Kako da smo se tornali u nika vrimena iz davne davnine. Najveć mi je bilo gušt gledati kako bezjaki z kanuni i ognjenima balotami zdivaju kašteja i gospodara Grimanija dokle ga vitezi brane z mači, kopji i strilami...

Zvane: Fini, fini, si jeno malo kaj ditinjast eli ti fali kakova vida!?

Jože: Ne da mi fali, nego iman i viška; mi je ustalo potle remonta... Ču ti posuditi...

Zvane: Eko nas i u štajunu kad gredu smine, promine i dekreti u Biškupiji ... Plovan simo, plovan tamo...

Jože: Moj preteja Liberat je reka da ne bi stija dušu grišiti, ma da mu se pra da to spodobi i funkciona po vnen zakonu teknike; jeni su stator, a drugi rotor...

Zvane: Te ne rivan kapiti najboje. Ali viruj mi da sve je dobro, ako je u dobroj viri i na slavu Božju.

Jože: Slažen se s tobom i komoć čekan najveću feštu i blagdan u pulskoj areni krajem šetembra miseca kada će naš mučenik za viru don Miro rivati na čas' olтарa!

Zvane: Dovidova i Boh s tobom!

Jože: Dovidova!

FABIJAN VERAJA

MIROSLAV BULEŠIĆ

SVEĆENIK I MUČENIK

ZNAKOVITI LIK

MODERNE POVIJESTI ISTRE

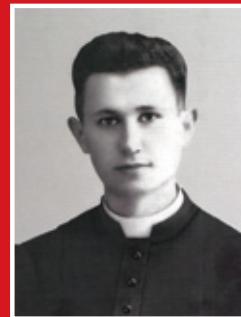
Izdaje

Biskupija Porečka i Pulaska

Poreč, 2013.

Prigodom beatifikacije mladog svećenika Miroslava Bulešića, ubijenog iz mržnje na vjeru u Lanišću (u Istri) 24. kolovoza 1947. donosimo ovdje kritičku i dokumentiranu studiju (*Positio super martyrio*) na temelju koje se Kongregacija za kauze svetih izjasnila o njegovu mučeništvu. Studija je djelo mons. Fabijana Veraje, bivšeg dotajnika Kongregacije za kauze svetih, koji je slične studije priredio i u kauzama Bartola Longa, Nielsa Stensen-a, Petra Friedhofena i Ivana Merza, koji su svi već ubrojeni među blaženike.

FABIJAN VERAJA

MIROSLAV BULEŠIĆ

SVEĆENIK I MUČENIK
ZNAKOVITI LIK
MODERNE POVIJESTI ISTRE

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498

Izdavačko poduzeće „JOSIP TURČINOVIĆ“ d.o.o. Pazin otvorilo je novu prodavaonicu u POREČU!

Posjetite nas na ulazu u Eufrazijevu baziliku!

Adresa: Eufrazijeva 22, 52440 Poreč

Tel. 052-451-784

Iz ponude izdvajamo:

- krsne haljinice, šalove (za krštenje i krizmu odraslih)
- uspomene na sakramente (krštenje, prvu pričest, krizmu, vjenčanje)
- krsne svijeće, parafinske i voštane svijeće, svijeće na tekući vosak i vosak, svijećnjake
- kolar-košulje, misno vino, ampulice, hostije
- križeve, krunice, kipove, uokvirene slike, tamjan i tamjanice
- velik izbor knjiga.

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498

SPOMEN-KRIŽ NA ORLJAKU

UGodini vjere istarska Crkva doživjet će na svom tlu povijesni čin proglašenja blaženim sluge Božjega Miroslava Bulešića, mladog svećenika koji je podnio mučeničku smrt u Lanišću 24. kolovoza 1947. Ubijen je „in odium fidei“, zbog vjernosti vjeri i Crkvi. Toga dana, tijekom krizme, hrabri Lanišćani branili su upad u crkvu zločinačkoj rulji, ali nisu mogli spriječiti ubojstvo Bulešića. Upravo su ti branitelji od ondašnjeg režima dobili visoke zatvorske kazne, a ubojice tek simbolične. No, selo Lanišće tijekom svih proteklih godina gajilo je nadu da će Bulešić biti proglašen blaženim. Radost zbog skore beatifikacije u župi i selu Lanišće bit će obilježena na razne načine, pogotovo u dane Bulešićeve smrti, od 22. do 25. kolovoza. U tim „Danimi Miroslava Bulešića – svećenika i mučenika“ u Lanišću će se održati trodnevna priprave, a 25. kolovoza bit će svečana sv. misa i večernja, prigodni igrokaz te otkrivanje spomen-biste Bulešića.

No, možda najoriginalniji doprinos svemu dala je skupina župljana koja je na Orljaku, jednoj od najviših istarskih planina (1.106 m) podigla sedam metara visok i više stotina kilograma težak željezni križ. Trebalо je najprije kozjim stazama utrti put do vrha brda, dopremiti težak križ na vrh i postaviti ga na betonsko postolje. Križ se može vidjeti iz gotovo cijele srednje Istre. Bit će to svakako jedan od originalnih znakova odanosti vjeri i Crkvi župljana župe Lanišće te trajni spomen na događaje oko krvave krizme iz 1947. godine, kao i na skoru beatifikaciju Miroslava Bulešića. Svi koji su sudjelovali u pothvatu izrade i postavljanja križa zaslužuju sve pohvale i zahvalnost. (J. G.)

